

LA GUERRA I LA POSTGUERRA A SANTA COLOMA DE QUERALT (SEGONA PART)*

Salvador PALAU i RAFECAS

OPINIONS SOBRE EL PRIMER TREBALL

Gabriel Secall i Güell (historiador)

Valls 4-9-1981 (carta)

“penso sincerament, que tot ell [el treball] és un encert. Malgrat ésser un tema escabrós tu hi saps donar la mesura que cal dins la difícil tasca d'història d'una guerra provocada per odis personals, gairebé a nivell de germans”

Heribert Barrera (President del Parlament de Catalunya)

Barcelona 10-9-1981 (carta)

“rebeu també, la meua sincera felicitació per aquest seriós treball d'investigació que ha de contribuir a una millor coneixença d'aquell període trasbalsador de la vida del nostre poble”.

(*) El present treball constitueix la complementació o l'ampliació de certs aspectes d'un primer treball: *Apunts per a la història de la Guerra Civil al municipi de Santa Coloma de Queralt. Els seus Caiguts*, editat per la revista “La Segarra”, Santa Coloma, 1981. Per salvar fins on sigui possible les susceptibilitats i crítiques que indefectiblement ha de comportar la present publicació, com ja va passar en l'anterior, hem cregut oportú reproduir aquí els comentaris positius i encomiàstics que vam rebre en aquella ocasió per part de personalitats destacades de la nostra historiografia.

Albert Manent (Director General de Cultura de la Generalitat)
Barcelona 12-9-1981 (carta)

“Et felicito per la publicació del teu llibre sobre la Guerra Civil a Sta. Coloma. És un treball fet a consciència i pocs s’adonaran de l’enorme esforç de recerca que has hagut de fer. Tanmateix no hi ha cap més Vila que tingui un estudi tant complet”.

Josep M.ª Sans Travé (Cap del Servei d’Arxius de la Generalitat)
Barcelona 15-9-1981 (carta)

“Espero que molts altres historiadors del nostre país seguiran el teu exemple i ens oferiran també una obra tant interessant i rigorosa com la teva”.

Ramon Amigó i Anglès (Investigador)

Article al diari “Reus” n.º 1536, p. 7 del 19-9-1981

“El treball sobre Sta. Coloma de Queralt resulta modèlic. Porta l’anàlisi en tots els sectors amb una perfecta minúcia de detalls. És una aportació considerable al coneixement objectiu i desapassionat —i de conjunt— d’un període tràgicament crucial, que fins ara s’havia mirat fragmentàriament... si s’arribaven a reunir unes quantes dotzenes de treballs com el de Salvador Palau, l’estudi del tema a nivell de tot Catalunya conduiria a unes conclusions que serien molt pròximes a allò que va ésser aquella tristíssima realitat”.

Ramon Miravall

Tortosa 21-9-1981 (carta)

“Haig de felicitar-vos per l’excel·lent treball que heu fet. Just m’interessava conèixer-lo per les raons que Manent em donava: és un model per a cada poble de Catalunya, un model que tothom haurà de considerar en emprendre un treball semblant”.

Esteve Busquets i Moles (periodista)

“El Correo Catalán”. Un investigador cautelós i objectiu
13-10-1981

“La cautela i objectivitat i jo hi afegiria la caritat, són els trets més destacables —a banda la tenacitat en el treball— d’aquesta nova aportació de Salvador Palau Rafecas a la continuació de la Història de Sta. Coloma de Queralt que compta, en el passat, amb l’extensa i minuciosa de mossèn Joan Segura i Valls. Poques poblacions han tingut i tenen la sort de comptar amb tant eficaços investigadors”.

AGRAÏMENTS

Sóc persona molt rònega i de no gaires floritures a l'hora d'escriure. Voldria agrair molt sincerament l'inestimable ajuda de totes aquelles persones que d'una manera o altra han fet possible que aquest treball hagi agafat forma; Sobretot a tots els qui m'han donat suport moral per fer aquesta nova tasca. En especial a l'actual i anteriors autoritats municipals per facilitar-me la consulta de l'Arxiu Municipal i del que queda de l'Arxiu de la Falange. I també, al *Centre d'Estudis de la Conca de Barberà*, que ha fet possible la publicació d'aquest nou recull sobre la Guerra i la Postguerra del municipi de Sta. Coloma de Queralt.

ABREVIACIONS

- 1 — Documentació F.E.T. de les JONS (A.M. flg.)
- 2 — Diversa documentació de l'Arxiu Municipal. (A.M. doc.)
- 3 — Arxiu Municipal (A.M.)
- 4 — Arxiu propi (A.P.)
- 5 — Document (doc.)
- 6 — Ofici (of.)
- 7 — Llibre d'Actes (LL.A.)

OBSERVACIONS

Pel fet de trobar-se tot l'Arxiu Municipal per ordenar, les referències de la documentació consultada potser no quedaran prou especificades o massa generalitzades, però no he trobat altre forma de fer-ho. Els documents d'aquest treball que no hi consta referència són dels Arxius Municipal i de l'autor.

JUSTIFICACIÓ

Una vegada més, com veurà qui llegeixi aquestes pàgines, he fet un recull, en una segona part, de documentació de la guerra i postguerra, que representa un pas endavant en el coneixement mai partidista d'allò que fou la passada conflagració.

Sóc conscient, cal dir-ho, que molta gent no acceptarà que jo

hagi tret a la llum el tant enutjós període bèl·lic on vénen reflectits ells mateixos o bé familiars seus i, en definitiva, tot un poble dividit. Sé, doncs, que la crítica serà implacable i molt més forta que en el primer recull. Tot i amb això he seguit endavant no per molestar ningú sinó perquè crec honestament que és necessari per moltes raons que ja he apuntat en varies ocasions i que no cal repetir. Recordem, però, que amb la veritat per endavant es pot arribar a una veritable reconciliació i a una cicatrització d'unes antigues ferides que ja són història.

En aquest treball, igual que en el primer, segueixo unes normes pre-establertes per mi mateix, que són les de no fer partit per cap dels dos bàndols, limitant-me a recollir documentació i no fer-ne comentaris. He fet una excepció en algun cas molt concret com pot ésser *La tasca social durant la guerra* (p. 240) on trenco aquesta normativa perquè crec que, fent honor a la veritat, ho dic tot, bo i dolent. Altrament, fóra injust i incoherent remarcar d'aital desgavell només les parts censurables.

Aquest segon recull que ni molt menys és complet ni definitiu, aglutina documentació de la guerra i postguerra, completant així bona part del primer; en certa mesura, també ens apropa a una recopilació definitiva que servirà en l'esdevenidor per a l'estudi del procés històric de la Guerra Civil a la nostra terra.

Tan sols em resta dir que tota ajuda o crítica constructiva serà ben rebuda a l'ensems que necessària. Altrament, si hi ha algú que no troba justificable el fet que es donin a conèixer uns fets tant repulsius com són els de la passada conflagració, ha de pensar que només desmitificant-los aconseguirem la nostra pròpia estima i un millor futur sense odis ni rancúnies per als successors.

BATLLES I REGIDORS: 1930-1939 (1)

Acta 28-2-1930 (foli 11). Batlle: Francesc Huguet Folch. Regidors: Joan Asmerjac Balcells, Anton Casajoanes Amorós, Salvador Ramon Castells, Ramon Ferrer Trullols, Daniel Vallbona Sanou, Josep Marimon Gomà, Magí Casajoanes, Silvano Roselló Civit, Eusebi Vallbona Gassol, Eduard Estalella Brufau, Francesc Albareda. Secretari: Llorenç Bosch Rubió.

(1) (LL.A.) 2-1-1930 al 16-2-1931 (A.M.).

L'Alcalde
J. Segura

Pei Consell,
[Signature]

El Alcalde,
[Signature]

Vist i plau:
L'Alcalde,
Josep Talavera

711-a
El Alcalde Presidente
J. Ferrer

Coloma de Queralt, 3 de jur
El Alcalde
[Signature]

El Alcalde
[Signature]

Ajuntament Republicà Català (2)

Acta 15-4-1931 (foli 41). Batlle: Lluís Solà Padró. Regidors: Llorenç Miquel Asbert, Joan Segalà Just, Jaume Fabregat Puigjaner, Ramon Torres Balcells, Joaquim Albi Duzola, Josep Talavera Cadens, Joan Sanou Jordana, Joaquim Lavila Domingo, Josep Bergadà Castells, Jesús Moix Prous. Secretari: Llorenç Bosch Rubió.

Eleccions de 1934 (3)

Acta 1-2-1934 (foli 46). Batlle: Lluís Solà Padró. Regidors: Joan Segura Cantarell, Joan Orriach Briansó, Ramon Llorens Just, Albert Lavila Prats, Josep Ibañes Llorach, Joan Roset Roselló, Anton Ibañes Ferrer, Joan Segura Palau, Ramon Duch Galano, Josep Company Inglés. Secretari: Llorenç Bosch Rubió.

Acta 11-7-1934 (foli 17). El batlle en Lluís Solà Padró presenta la dimissió. Per unanimitat no és acceptada.

Acta 15-8-1934 (foli 20). El batlle Lluís Solà presenta novament la dimissió ara irrevocable al·legant motius de treballs i familiars. És acceptada i queda com a batlle accidental en Joan Segura i Cantarell.

Acta 22-8-1934 (foli 22). El consistori fa constar en acta l'agraïment de tots envers la persona honorable del Sr. Solà per l'encertada actuació al davant de l'alcaldia.

Acta 14-9-1934 (foli 24). És elegit batlle, en substitució de l'anterior, en Josep Talavera Cadens, número u de la llista d'Esquerra Republicana a la vila, ocupà el càrrec fins el 16-10-1934 (4).

Acta 16-10-1934 (foli 27). En aquesta data, per ordre del coronel en cap de la Comandància Militar de Tarragona, es crea una comissió gestora, formada per: Batlle: Daniel Vallbona Sanou. Regidors: Eduard Brufau Estalella, Albert Lavila Prats, Miquel Segalà Corbella, Josep Companys Anglès.

(2) Essent Batlle accidental Anton Casajoanes Amorós, per trobar-se de viatge el titular, es feren eleccions. El president de la Junta Electoral fou en Eduard Estalella Brufau (dintre el (L.L.A.) esmentat).

(3) (L.L.A.) del 2-1-1933 al 28-2-1934 i del 15-3-1934 al 15-6-1936. (A.M.).

(4) "Libro de Actas de Arqueo" del 30-4-1929 al 16-10-1936. (A.M.).

Acta 27-10-1934 (foli 29). Per ordre militar es suspenen els càrrecs de consellers, quedant com a càrrec únic el de batlle i en la mateixa persona de Daniel Vallbona Sanou.

Acta 8-6-1935 (foli 47). Després dels canvis l'Ajuntament queda format per: Batlle: Daniel Vallbona Sanou. Regidors: Josep Asbert Panadès, Josep Pomés Valls, Josep Escalé Miró, Josep Companys Anglès, Joan Balcells Prats, Anton Ibañes Ferrer.

Acta 18-2-1936 (foli 87). En Joan Moles, Governador General de Catalunya, restitueix els ajuntaments elegits el 14-1-1934, destituïts arran dels fets del 6-10-1934. Entra novament l'Ajuntament presidit per Josep Talavera Cadens.

Acta 15-4-1936 (foli 94). En Josep Talavera i Cadens dimiteix per motius de salut.

Acta 23-4-1936 (foli 94). Entra en substitució del Sr. Talavera, com a vocal, en Josep Balcells Alemany i és elegit batlle en Joan Segura i Cantarell.

16-10-1936. Entra en Jaume Ninot i Serra en substitució de l'anterior (5).

Ajuntament de Guerra (6)

Gener-Febrer 1937 (7). Batlle interí: Magí Clarasó Farrè (C.N.T.), Anton Riba Morera (C.N.T.), Jordi Degràcia Terren (C.N.T.), Jacint Martí Pons (E.R.), Josep Balcells Alemany (E.R.), Josep Rosell Carol (E.R.).

Llibre d'Actes de l'Ajuntament 25-11-1937 al 22-12-1938

Acta 25-11-1937 (8). Batlle: Jaume Ninot Serra (E.R.), Josep Solé Niubó (C.N.T.) (9), Jeroni Casas Solà (U.R.) (surt el 29-9-1938),

(5) Idem.

(6) Per falta del (LL.A.) comprès des del 15-6-1936 al 25-2-1937 no queda clar qui entra a l'Ajuntament i en quines dates ho feren.

(7) Carpetes amb llistes de Quintes (A.M.).

(8) Els components d'aquest ajuntament ja els trobo en (doc.) del mes de setembre.

(9) En Josep Solé Niubó substituï el company Jordi Degràcia Terren a l'incorporar-se aquest a files (LL.A.).

Joan Segura Roset (E.R.) (surt el 29-9-1938), Josep Vallès Jordana (E.R.), Francesc Figueras Calvet (C.N.T.) (surt el 29-4-1938), Anton Riba Morera (C.N.T.) (surt el 29-9-1938), Josep Sorribas Teixidor (C.N.T.) (surt el 29-9-1938), Salvador Bosch Gual (U.R.) (surt el 29-9-1938), Francesc Segura Morera (E.R.), Marià Tomàs Bartolí (E.R.).

Acta 24-2-1938. Josep Solé Niubó deixa el càrrec de conseller de Cultura i Assistència Social al ser cridada la lleva de 1929 a la qual corresponia.

Acta 10-3-1938. Anton Riba Morera és nomenat Conseller de Cultura i Assistència Social. En Magí Clarasó Farré és nomenat segon batlle.

Acta 29-4-1938. Francesc Figueras Calvet de la C.N.T. deixa el càrrec de Conseller per haver estat cridada la lleva de 1928 a la qual corresponia; ocupa el lloc Pasqual Graells Albareda, també de la C.N.T.

Acta 5-5-1938. Anton Riba Morera renuncia al seu càrrec d'Assistència Social.

Acta 9-6-1938. Entra com a batlle pedani d'Aguiló en Palegrí Segura Morera, substituint Josep Ibañes.

Acta 29-9-1938. Són renovats els càrrecs de Conseller de la C.N.T. i de la Unió de Rabassaires. Entren: Josep Puigjaner Carol (C.N.T.), Joan Veciana Soto (C.N.T.), Jaume Piñol Oranias (U.R.), Benet Duceran Ferrer (U.R.).

Acta 21-10-1938. És cridat a files el batlle Jaume Ninot i Serra i surt elegit com a substituït en Magí Clarasó Ferrer per 6 vots al seu favor en front dels 5 vots favorables a Josep Rosell Carol.

Es nomenat segon batlle en Francesc Segura Morera.

En Jaume Piñol Oranias, deixa el càrrec de Conseller de Proveïment i passa a ocupar-lo el batlle Magí Clarasó Ferrer.

Acta 15-11-1938. Jaume Piñol Oranias és substituït pel seu company Valentí Civit Duch.

Acta 22-12-1938 (última acta de la guerra). Batlle: Magí Clara-

só Ferrer (C.N.T.). Regidors: (entra el 29-9-1938) Joan Solà Padró (E.R.), Marià Tomàs Bartolí (E.R.), Josep Vallès Jordana (E.R.), (entra el 21-10-1938) Josep Rosell Carol (E.R.), Francesc Segura Morera (E.R.), (entra el 29-9-1938) Benet Duceran Ferrer (U.R.), (entra el 15-11-1938) Valentí Civit Duch (U.R.), (entra el 29-9-1938) Joan Veciana Soto (C.N.T.), (entra el 29-9-1938) Josep Puigjaner Carol (C.N.T.), (entra el 29-4-1938) Pasqual Graells Albareda (C.N.T.).

BATLLES I REGIDORS 1939-1941

(Llibre d'Actes de l'Ajuntament 20-1-1939 al 25-1-1940)

Acta 17-1-1939 (solta)

“Auditorio de Guerra del ejército de ocupación”

Ildefonso Salazar del Hoyo, alferes del cos jurídic de l'Exèrcit del Nort nomenà la següent Comissió Gestora: Alcalde: Josep Domingo Rimbau. Regidors: Josep Martorell Borí, Ricard Mullerat Soldevilla, Martí Esclusa Prat, Joan Balcells Prats, Joan Corsellas Prats, Josep Solà Padró, Manuel Canela Brufau. Secretari: Adolf Jubany Cortada.

Acta 24-8-1939. Per malaltia del titular és batlle accidental en Joan Corsellas Prats.

Acta 14-9-1939. Refet de la malaltia, torna a ocupar el càrrec de batlle Josep Domingo Rimbau.

Acta 22-11-1939. El dia 15 de febrer el Govern Civil comunica al batlle Josep Domingo que cedeixi el càrrec a Joan Corsellas Prats.

Acta 15-12-1939. Per ordre del Governador Civil queda constituït el nou ajuntament per: Alcalde: Daniel Vallbona Sanou. Regidors: Manuel Ferrer Pomés, Joaquim Lavila Domingo, Josep Carreras Pont, Josep Martí Vilaseca, Josep Roca Ferrer, Josep Tarragó Parellada.

Acta 13-12-1939

“El concejal Sr. Martorell expone al consistorio los motivos justificativos de su falta de asistencia a las sesiones, así como la de vivir

durante algún tiempo al margen de toda actividad municipal, manifestando que no considerando afecto a la causa nacional al exalcalde Sr. José Domingo, no podía haber una relación de criterios, creyendo más prudente retirarse del consistorio y volviendo a reanudar sus actividades al ser destituido el expresado Sr. Domingo del cargo de alcalde.

El Sr. Ricardo Mullerat se adhiere a las manifestaciones del concejal Sr. Martorell y hace constar que no se retiró antes de la corporación por el motivo de que ostentaba al propio tiempo al cargo de Jefe Local de F.E.T. y de las J.O.N.S. procurando que su asistencia armonizara la actuación y relaciones de Falange con la alcaldía asistiendo a varias sesiones y actos, pero que visto el resultado negativo por la forma de obrar del exalcalde optó por dejar de colaborar y separarse voluntariamente del Ayuntamiento”.

Acta 15-11-1939

“El Sr. Vallbona en nombre de sus compañeros de Consistorio agradece al Sr. Corsellas las muchas atenciones que de él siempre han recibido y le felicita por haberse portado siempre como un verdadero alcalde obrando y actuando cada momento de acuerdo y en relación con Falange Española Tradicionalista y de las J.O.N.S. organismo imprescindible para poder llevar una eficaz política local”.

Acta 19-4-1941. En aquesta data, per malaltia del Sr. Vallbona, entra d'alcalde accidental per tres mesos en Joaquim Lavila Domingo. El seu mandat es prorroga fins al setembre del mateix any.

APUNTS DE LA GUERRA I POSTGUERRA

30-8-1936. L'Ajuntament acorda col·locar una estàtua d'un sembrador nu a la font de la plaça Francesc Macià (plaça Major), segons el model del convilatà Josep Morros Domènech ⁽¹⁰⁾.

24-10-1936. S'acorda el canvi de nom de la vila pel de Segarra de Gaià ⁽¹¹⁾.

El 2 de Gener de 1937 entra en vigor dit acord ⁽¹²⁾.

(10) Aval de després de la guerra que fan al Sr. Morros, en el qual consta que no és l'autor material de dita estàtua obscena, ja que sols ha fet el dibuix. En dit aval hi consta l'acta extreta del ((LL.A.) ja citat a la nota núm. 6 i que es perdé després de la guerra (A.M.).

(11) Llibre “Registro y Salida de Documentos” 1932-1940 (A.M.).

(12) Data que consta en la proclama que féu circular l'ajuntament, vegi's la portada del primer recull *Apunts per a la Història de la Guerra Civil al Municipi de Sta. Coloma de Queralt. Els seus Caiguts* (exahurit).

Estatua del sembrador
que fou col·locada a la Plaça Major

28-10-1936. Es sol·licita el retorn de dos camions de la vila que té requisats el comitè d'Igualada ⁽¹³⁾.

17-12-1936. Es tramet a les autoritats un informe de l'Ajuntament sobre els "facciosos" de la vila ⁽¹⁴⁾.

20-3-1937. Hi ha 64 ràdios declarats ⁽¹⁵⁾.

24-3-1937. S'acorda tancar el bar d'en Xavier Mas perquè és un instigador contra el govern establert, i per evitar mals majors ⁽¹⁶⁾. (Sembla que hi havien uns exaltats que volien fer justícia pel seu compte).

(13) Igual nota núm. 2.

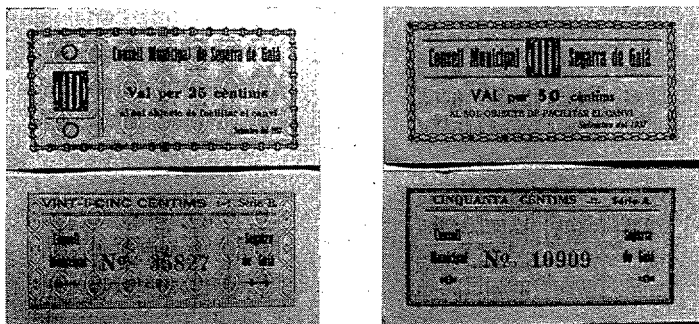
(14) Idem.

(15) Idem.

(16) Esborrany fet a llapis (A.M.).

31-3-1937. S'envia un ofici als germans Segura d'Igualada comunicant-los que estan d'acord amb les condicions fixades per ells per esculpir l'estàtua del sembrador que havia d'anar a la plaça Francesc Macià (17).

26-4-1937. S'acorda fer una emissió de bitllets de 0,25 i 0,50 ctms. (18).

8-7-1937. Són multats amb 100 ptes. cada un en Tomàs Domenjó i Ramon Ferrer per adulteració de llet (19).

18-9-1937. S'estan construint les escoles de Valldeperes i la Poble de Carivenys (20).

29-12-1937. Es prohibeix el joc als establiments d'Amadeu Andreu Jordana, Magí Ferrando Sendra i de Miquel Roca Claramunt (21).

4-1-1938. Negativa de l'ajuntament al president de l'U.G.T. a deixar-los el local del Centre Catòlic (22).

1-2-1938. Comuniquen i envien al mateix temps al tresorerer d'Hisenda actes i certificacions dels acords d'emissió de moneda (23).

(17) Còpia d'(of.) i "Registro y Salida de Documentos" 1932-1940 (A.M.).

(18) Esborrany d'acta (full solt) (A.M.). Vegi's també el treball de l'autor *Recull de Curiositats Numismàtiques de Sta. Coloma de Queralt*, dintre el "Butlletí Arqueològic" de la R.S.A.T. època IV fasc. 133-140 (Tarragona, 1976-1977).

(19) Igual nota núm. 13.

(20) Factura de materials (A.M.). Sembla que la de la Poble de Carivenys ja està al seu final.

(21) Còpia de la comunicació que l'ajuntament fa als interessats (A.M.).

(22) Igual nota núm. 2.

(23) Idem.

21-2-1938. Informen al cap del Servei Tècnic de la Generalitat l'acord d'emissió de moneda (24).

16-4-1938. A partir d'aquesta data, els bars de cambres d'Àngel Roca Claramunt i Amadeu Andreu Jordana tancaran a les 9, i els d'en Baldomero Niubó i el Centre Republicà a les 11 (25).

6-5-1938. Són enviades les tres monedes emeses a la Caixa de Crèdits i Estalvis de la Generalitat (26).

26-4-1938. La base d'instrucció de la 16.ª Divisió de l'Exèrcit de l'Est emplaçada a la Segarra de Gaià té com a Comissari Antonio Pérez de Liébana (27).

15-11-1938. Assabenten als poblets de la rodalia que hi ha temps de retirar la moneda de Sta. Coloma fins el 10 de gener (28).

15-12-1938. Notifiquen al Director del Butlletí Oficial de la Generalitat que publiqui un edicte per la recollida de la moneda emesa a Sta. Coloma (29).

3-1-1939. Són destinats els baixos de la casa Cros per al material de guerra (30).

(24) Idem.

(25) Idem.

(26) Idem i vegi's *Curiositats Numismàtiques...* op. cit., làmina núm. 5.

(27) Document del llibreter de Barcelona en Josep Perelló, fill de la Vila.

(28) Igual nota núm. 2.

(29) Idem.

(30) (of) (A.M.).

Gener 1939. Mercè Soler Balcells és l'encarregada de donar sepultura a l'italià Guido Pietro Matthey (31).

Aquest any, a la vila hi havien 292 dones i 173 homes analfabets d'un total de 3.746 habitants en tot el municipi (32).

Es posaren a funcionar les 8 fàbriques de filats, teixits i llana, dues farineres i dues fàbriques de ciment amb un total de 231 treballadors (33).

29-3-1939. És enviat a Madrid en qualitat d'ajuda el següent lot: 181 kgs. de cibada, 200 dotzenes d'ous, 1.021 kgs. de guixes, 135 kgs. de cigrons, 36 kg. de farina i 4 kgs. de lleties (34).

23-4-1939. Són lliurades al Banc d'Espanya 7.294.460 ptes. en billets il·legals de la vila (35).

23-8-1939. En aquesta data a la casa de Ramon Carol de la Plaça Major encara s'hi trobaven deixalles de la guerra (munició diversa i material explosiu) (36).

12-9-1939. Per ordre superior s'han de conservar i millorar els refugis existents a la vila, en cas contrari seran sancionats els ajuntaments (37).

3-10-1939. A la vila hi havien 30 turismes, 10 camions i es trobaven abandonats 20 turismes sense motor, dos amb motor, un òmnibus, un camió rus, una cuba de gasolina, un tractor rus, dos camions sense motor, 3 cotxes blindats i dos motors solts (38).

18-1-1940. En el 1.er Aniversari de l'alliberament de la vila s'acorda posar una làpida a la façana de l'Ajuntament amb la següent inscripció:

“En el atardecer del dia 14 de Enero de 1939 El Cuerpo del Ejército Voluntario de las Gloriosas Tropas del Generalísimo Franco des-

(31) Idem, vegi's també la llista dels Italians caiguts a la Vila, a *Apunts...* op. cit..

(32) Extret de les llistes del Cens Municipal (A.M.).

(33) (of) dirigit a les autoritats Provincials (A.M.).

(34) Relació del que s'envia a Madrid (A.M.).

(35) Rebut (A.M.).

(36) Carta dirigida a l'ajuntament (A.M.).

(37) (of) (A.M.).

(38) Informe (còpia) (A.M.).

REBUT PROVISIONAL

Núm. 9

He rebut de 10000 pes.
la quantitat de 754 pes. per la
liquidació mensual de la Xifra de
Negoci.

Segarra de Gaià, de Febrer de 1938.

El Cobrador
E. Durban

1938 - 10000 - 754 - 10000

CAMP:
Carrer
de la Llibertat

SPORT CLUB SEGARRA DE GAIÀ

Color, GROC-NEGRE

ESTATGE SOCIAL:
Plaça Francesc Macià, 20
XUT BAR
Telèfon 71

Segarra de Gaià de 1935 de 1938

Ayuntamiento de Sagarra de Gayà

Salvoconducto N.º 03888

Se autoriza a Josepa Arbore
Seuma de 29 años casada con
 domicilio en esta calle
9.º de Bernandya 14 que acreditará su
 personalidad con la documentación correspondiente,
 para que pueda trasladarse a Reus
negro según manifiesta particular

Sagarra de Gayà 19 de Octubre de 1938

El Alcalde, Roman Seuma El Interesado, Roman Seuma

Vale por 10 días.

Doc. de Ramon Roman Seuma

pués de brillantes campañas en todos los Frentes Nacionales en un alarde de bravura i decisión cogió de improviso al enemigo y entraron gloriosamente en esta Villa liberándola de la tiranía marxista. En el primer aniversario 14-1-40” (39).

2-3-1940. La Societat Barrau i Cia. de Barcelona vol fer pagar als components de la Sociedad Cooperativa Obrera 25.166,10 ptes. més un 6%. Els afectats són: Pere Orriach Briansó, Magí Clarasó Salvat, Joan Solà Palau, Joan Valls Ferrer, Josep Sendra Orriach, Angel Mateu Governà, Marià Degracia Terren, Josep Clarasó, Salvador Bosch Gual, Miquel Carulla, Llorenç Panadés, Isidre Calafell, Joan Aymerich, Jacint Martí Pons, Josep Orriach Martí, Pere Palau Trull, Josep Miret, Jordi Degracia Terren, Enric Bosch Botines, Josep Vallés Jordana, Celestino Roselló (a) Parral, Andreu Mas Orriach, Jaume Ninot Serra, Martí Ferrer (a) Xuliu i Antoni Riba Morera, tots casats menys l'últim, pagesos de la vila i components de dita societat (40).

24-6-1940. A les parets del wàter d'Educación y Descanso, abans l'Estrella, un guàrdia civil “encontró las paredes completamente ensuciadas de inscripciones contrarias a los postulados del nuevo estado” (41).

2-2-1941. L'Ajuntament rep un ofici comunicant-li que pròximament a la vila vindrà el sergent Petrozzi Giazzino al cap d'un esquadró per exhumar les restes dels italians caiguts a la vila per tal de traslladar-les a Torrero (Saragossa) (42).

2-4-1941. S'intenta fer una caserna de la Guàrdia Civil al local de l'Estrella, que en aquesta data està ocupat per Educación y Descanso (43).

25-5-1941. Arriben les despulles dels sacerdots assassinats, que es reberen amb gran solemnitat. En el seu honor es feren tota una sèrie d'actes religiosos (44).

(39) Còpia de carta del 18-1-1940 dirigida al Director d'Administració Local de Madrid (A.M.).

(40) Carta dirigida a l'ajuntament amb una llista adossada, segurament feta pel mateix ajuntament (A.M.).

(41) Informe de la Guàrdia Civil a l'ajuntament (A.M.).

(42) (of) (A.M.).

(43) Idem.

(44) (A.M.doc.).

5-8-1941. El batlle Daniel Vallbona Sanou de 70 anys renuncia al seu càrrec per motius de salut (45).

MOVILITZACIÓ DE LLEVES AL 1937

La lleva de 1937, amb 23 soldats, es presenta el 16 d'agost del 1937; la del 1938 els dies 2 i 23 de setembre de 1937, i les lleves de 1933 i 1934 de la Marina el 15 de setembre de 1937 (46).

(Aquestes són totes les notes que he pogut recollir).

AVISOS I CRIDES (47)

26-11-1937. S'acordà retirar de la circulació els bitllets de moneda municipal de l'emissió feta per l'Ajuntament el passat 26 d'abril del mateix any. Podran ésser canviats en les 5 entitas bancàries de la vila fins el dia 30 del mes de novembre.

21-1-1938. Sota cap pretext no es pot entrar dins el convent de Bell-lloc, els infractors seran castigats severament i denunciats a la superioritat. En cas que siguin menors d'edat rebran les conseqüències els pares.

21-1-1938. Per evitar abusos s'avisava als comerços i indústries de la vila que en el termini de tres dies han de presentar factures de compra i preus de venda del gènere amb el qual comercien, així com de les existències que tenen.

En cas que s'amagui la veritat seran castigats severament.

8-4-1938. S'ordena a tots els veïns de la vila que en el termini d'un dia dipositin a l'Ajuntament en règim de custòdia tots els aparells de ràdio.

4-5-1938. La Junta de Defensa Pasiva comunica que tots els veïns de 15 a 60 anys dels carrers dels Bous, Carnisseries, García Hernández, Joaquín Costa i Plaça Francesc Macià es presentin el dia

(45) Carta dirigida a l'Ajuntament (A.M.).

(46) Nota solta (A.M.).

(47) En dit apartat consten tots els avisos i crides que he cregut d'interès i que es troben a l'(A.M.).

6 al matí per tal d'ésser destinats als llocs de treball per començar a fer refugis.

22-5-1938. El local de la Junta de Defensa Pasiva era l'ex-bar d'en Xavier Màs.

27-10-1938. S'avisava a tots els veïns que tinguin draps, ferros, metalls, papers, sabates, usats, vells o desperdiciats que els lliurin voluntàriament per ésser tramesos a la Indústria de Guerra, que n'està tant mancada en aquests moments.

21-1-1939. En aquesta data es celebra una funció religiosa en acció de gràcies per la "Liberación" de la vila.

28-1-1939. Es convoca una manifestació per la caiguda de Barcelona.

11-2-1939. En aquest dia s'acaba el termini per canviar els bitllets.

12-2-1939. La Falange i altres autoritats de la vila convoquen una manifestació per la total alliberació de Catalunya.

16-2-1939. Es comunica als veïns de la vila que tenen l'obligació de declarar la trepadella que cullen, assabentant-los també que no poden treure de la vila cap producte comestible sense la deguda autorització.

21-2-1939. S'avisava al veïnat que tots els qui retinguin o comercin amb moneda de plata seran sancionats severament.

27-3-1939. Es recomana des del *Cuartel General* que els qui posseeixin aparells de ràdio estiguin atents als esdeveniments (era la caiguda de Madrid i el final de la guerra).

28-3-1939. Les autoritats convoquen una manifestació com a demostració patriòtica per l'alegria i adhesió a la "Causa de la España Nacional".

2-4-1939. En aquesta data comença la recollida de bitllets il·legítims.

3-4-1939. Es convoca tots els habitants de la vila i comarca per la missa de campanya que es celebrarà a la Plaça Major per commemorar el final de la guerra, i a la memòria dels "caídos por Dios y por España".

4-4-1939. Es documenta a la vila una comissió de recuperació de materials de guerra.

24-4-1939. És la data límit pel lliurament de bitllets il·legítims.

24-4-1939. Queda obert el magatzem de recuperació; hi poden passar tots els qui sofriren requisos en el període "Rojo".

1-5-1939. S'avisava al veïnat que tots aquells que hagin sofert desperfectes en les seves vivendes a causa del bombardeig o de l'artilleria ho comuniquin a l'ajuntament.

1-7-1939. Es comunica que si hi ha algun veí que es vulgui fer càrrec d'un orfe de guerra ho faci saber a l'ajuntament.

21-7-1939. Seran severament multats tots aquells pagesos que no facin una declaració exacta de tota la collita.

14-9-1939. Es celebra la reposició de totes les creus als col·legis i es recomana que tots els pares dels alumnes assisteixin a la missa que es celebrarà.

22-9-1939. El pa queda racionat a 350 grams per persona.

1-10-1939. Amb motiu de la celebració del "Día del Caudillo" desfilen a la Plaça del "Generalísimo" les milícies de la Falange davant les autoritats i jerarquies del "Movimiento" (48).

25-10-1939. Tot veí que tingui més de deu gallines té l'obligació de declarar-les.

2-11-1939. Comença la recaptació de l'impost "Plato Único" i "Día sin Postre".

(48) Vegi's foto del primer treball, *Apunts...* citat, on erròniament posava "missa de campanya".

16-1-1940. Degut als abusos dels botiguers, l'ajuntament disposa que tots els preus siguin visibles i l'autoritat posarà a disposició del públic un servei de pesos i mesures.

19-7-1940. Queda terminantment prohibit treballar els diumenges. En cas de no complir l'ordre hi haurà greus sancions.

24-10-1941. Es fa una recollida en metàl·lic per donar-la als combatents de la "División Azul".

ACORDS DE L'AJUNTAMENT (49) 1937-1940

Acta 9-12-1937. És denunciat en Carles Roca Balcells per comentaris públics en contra de les normatives establertes.

Acta 23-12-1937. El sindicat de l'U.G.T. demana el local del Centre Catòlic per a les activitats. No se'ls concedeix per estar destinat a Escoles.

El conseller Josep Solé Niubó proposa fer la Festa de l'Infant, proposta que és acceptada pel consistori.

Acta 20-1-1938. S'acorda fer 10.000 tiquets d'Assistència Social per les fondes i cases de menjar en qualitat d'arbitri.

Acta 10-2-1938. S'acorda treure els rètols de l'entrada del poble que duen el nom de *Sta. Coloma de Queralt* i posar-hi els de *Segarra de Gaià*.

Acta 10-3-1938. S'accepta el nou càrrec de sereno en la persona de Ramon Sureda Roselló.

Acta 23-3-1938. Expulsen les cambres i es fan tancar els bars, cafès i tavernes a les 9 del vespre, excepte els locals del Centre Republicà i de la C.N.T.

(49) En aquest apartat consten totes les actes que he cregut d'interès, llevat de les dels (LL.A.) desapareguts que cito en la nota núm. 6 (LL.A.) (A.M.).

Incautació per ordre superior militar i per part de forces d'intendència de sis forns dels onze qui hi havia a la vila. S'acorda municipalitzar-los i treballar tots els patrons i flequers en els cinc restants. En Josep Jané és nomenat delegat de forns.

Acta 24-3-1938. L'antic local del Centre Republicà (Castell) és cedit a l'U.G.T.

Queden lliures, després de pagar 25 ptes. a l'Ajuntament els veïns agafats a Montblanc: Gregori Sendra, Francesc Duch Civit, Camil Foix Franquesa, Carles Roca Balcells, Josep Navarro Marimon, Antoni Bosch Angladill, Josep Asbert Panadès.

Acta 7-4-1938. S'acorda requisar tots els aparells de ràdio a excepció dels de les entitats polítiques i sindicals.

Per treballs de fortificació al front, es demanen a la vila, tots els pics i pales que sobrin per enviar-los-hi.

Es suprimeixen els cines i balls i es fan tancar els bars a les 12 de la nit.

Acta 21-4-1938. Dimiteixen per no estar d'acord, tots els consellers de la C.N.T. al fer-se un ball per soldats del front, tot i que la recaptació fou per a l'hospital. S'informa a la superioritat i se'ls nega la dimissió.

Acta 29-4-1938. J. Salvaviejo, delegat dels refugiats, és nomenat carter per movilització del titular Anton Rius.

El Sindicat Agrícola puja el blat d'una pesseta a una pesseta i mitja.

Celestino Roselló Iborra és nomenat delegat inspector del Consell Municipal del Sindicat Agrícola.

Acta 7-9-1938. S'encarreguen mil cinc-cents tiquets pel racionament de tabac.

Acta 10-11-1938. Es suspenen les despeses als refugiats, ja que no es reben diners de la Generalitat des del març.

Acta 8-12-1938. Complint ordres de la superioritat s'acorda retirar de la circulació la moneda fraccionària d'aquest Ajuntament, donant de termini fins el 10-1-1939.

8 m. 039
Consell Municipal de Segarra de Gaia

REPARTIMENT SETMANAL EXTRAORDINARI del 7 al 11 de Gener

Aquest Consell Municipal ha assignat a Ramon Roman Seuma la quantitat de

PTES. 15 en el repartiment extraordinari setmanal aprovat oportunament per tal d'atendre les despeses que ocasionen els evacuats de les Zones de Guerra i demés obres socials.

Segarra de Gaia / de Gener de 1939

Doc. de Ramon Roman Seuma

(Llibre d'actes del 20-1-1939 al 25-1-1940).

Acta 28-2-2939.

"A Ramon Bertra y dos más por acompañar presos a Lérida 20,55".

"A José Mensa y dos más por llevar un preso a Tarragona 26,40".

"A Miquel Segalá y dos más por llevar seis presos a Lérida y otros a Tarragona 84,50".

"A Mariano Canals para la conducción de presos 267 pts".

"Se delega a don Marcelo Riera Pamies para que pueda hacer cuantos trabajos sean necesarios para la recuperación de objetos de arte y culto religioso que tenía esta villa".

Acta 11-4-1939

"Se acuerda sacar el letrero de "Casa de la Vila" así como las calles que sean en catalán y rótulos de fachadas y puertas sean redactados en idioma español".

Acta 11-5-1939

"Se avisa a todos los vecinos que antes del actual mes tengan arreglados en idioma español todos los rótulos de sus casas".

Acta 25-5-1939. Són canviats els noms dels carrers:

Plaça Pi i Margall	per	Plaza 14 de Enero
Carrer Llibertat	per	Calle 1.º de Abril
Carrer Josep Niubó	per	Calle San José
Passeig Blasco Ibáñez	per	Paseo de la Victoria
Carrer García Hernández	per	Calle José Antonio
Carrer Emilio Castelar	per	C. General Primo de Rivera
Avinguda de la República	per	C. Calvo Sotelo
Carrer Angel Guimerà	per	Calle Italia
Plaça Santiago Russinyol	per	Plaza de España
Carrer Jaume Carner	per	Calle General Mola
Carrer Buenaventura Durruti	per	C. Mártires Sta. Coloma
Carrer Estanislao Figueres	per	Calle Legionarios
Plaça Francesc Macià	per	Plaza Generalísimo Franco

Acta 15-6-1939

“Debido a que las milicias de la F.E.T. y de las J.O.N.S. han dejado de prestar el servicio de vigilancia que todas las noches venían ejerciendo, queda nombrado sereno Josep Cassó Llorens.”

Acta 6-7-1939

“Quedan exentas de arbitrio las obras que se efectuen en edificios lastimados o derrumbados por los bombardeos”.

Acta 7-9-1939.

“Para cortar algunos abusos que se vienen observando en el consumo del pan, el consistorio por unanimidad acordó establecer la carta de racionamiento a fin de que ningún vecino quede faltado de él”.

Acta 28-9-1939

“Vistas unas instancias presentadas por los industriales lecheros Sres.: Eduardo Brufau Estalella y Jaime Enrich Claramunt, los cuales exponen se les deje sin efecto las multas que les fueron impuestas por el Exc. Gobernador Civil de la provincia por vender al público leche adulterada, el consistorio después de un detenido examen acordó: Inhibirse de este asunto por no ser de la incumbencia del Ayuntamiento, ya que en ningún caso la corporación puede resolver un recurso contra una sanción impuesta por el Gobernador Civil”.

Acta 25-5-1940

“Por unanimidad se acuerda levantar en la plaza de España una Cruz en recuerdo de los Caídos por Dios y por España”.

(El pressupost és de 3.990 ptes. i s'inaugura per la Festa Major de 1941).

Acta 2-11-1940. Onze nínxols passen a poder de l'Ajuntament per ésser els seus propietaris en “paradero ignorado”.

LA TASCA SOCIAL DURANT LA GUERRA ⁽⁵⁰⁾

Escoles

El 10 de març de 1937 es presentà el presupost de 29.600 pts. per fer les Escoles de la Pobla, el 30 d'octubre del mateix any és aprovat per la Generalitat.

El mateix any també s'aprovà el projecte per fer les Escoles de Valdeperes que costaren 27.595 pts.

Un dels principals activadors d'aquests projectes fou en Josep Solé Niubó conseller d'Assistència Social de la C.N.T. amb l'ajuda del batlle i de la resta de companys de consistori.

Al setembre de 1936 es formà l'Escola Nova Unificada mixta, totalment gratuïta; les despeses corrien a càrrec de l'Ajuntament popular.

El local requisat del Centre Catòlic quedà destinat a Escoles.

Hospital ⁽⁵¹⁾

Quedà municipalitzat l'Hospital. Els seus serveis, que eren a càrrec de l'Ajuntament, foren totalment gratuïts. Es van fer uns nous estatuts i l'organització quedà en mans del Conseller de Cultura i Assistència Social.

Es demanà a les germanes Carmelites de la Vetlla (que residien abans de la guerra en el castell), allotjades al segon pis de cal Quim Blanquer, si es volien cuidar dels malalts refugiats, i acceptaren. Les despeses, allotjament i una compensació econòmica, van córrer a càrrec de l'Ajuntament. Una de les religioses que romangué allí fins al final de la guerra fou la germana Providència (vegi's doc.).

(50) (A.M. doc.).

(51) Idem.

Hemmes recabido del Ayuntamiento
de esta Villa por...
tres enfermeras a los enfer-
mos de la Casa de Salud.
Se dio a 6 fillos cada una con 460 pts
Comis. Comisionada al mar de Cabal.
P. de Comisionada Maria
Dejamos la casa 30 de abril 1717

Fou enviat un vagó de farina a l'Institut Pere Mata (manicomi) de Reus per ajudar-los en la precària situació en què es trobaven.

Contra l'atur (52)

L'Ajuntament creà llocs de treball fent obres a la Plaça Major i al Passeig de la Muralla.

Es preocupà també de la seguretat dels veïns de la vila i creà llocs de treball construint refugis, que es feren sota la peixateria de cal Gual, un de molt més gran a cal "Negro Groc" sota el carrer, i en algun altre lloc com a l'antic camp de futbol. Pagava un duro per jornal treballat.

La C.N.T. també es preocupà de tenir treball a les vuit fàbriques i dues farineres requisades.

A l'haver d'incautar-se sis dels onze forns de la vila, l'Ajuntament va creure millor municipalitzar-los i que tots els patrons i flequers treballessin en els cinc restants.

Comissions de control

Per evitar abusos en les principals necessitats de la vila es crearen les comissions de control de botiguers; la de venda de tocino i be, la del control de blat de les cases, la del preu del blat, i del pa (53).

Es crearen targes de racionament en les dues cooperatives de Consum, la del Sindicat Agrícola (Rabassaires) i la de la C.N.T.

(52) Idem.

(53) (L.L.A.) (A.M.).

AJUNTAMENT DE SEGARRA DE GAIÀ

Tarja de racionament diari de PA.

Cap de família *Josep Lluís*
 carrer *J. Hernandez* n.º **228**

Racions de 350 grams — Total — grams — TOTAL
 Racions de 500 grams **2** Total — grams — quilos — grams

MES DE JULIOL

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31					

AJUNTAMENT DE SEGARRA DE GAIÀ

Tarja de racionament diari de PA

Cap de família *Pere i Anna*
 carrer *Hernandez* n.º **492**
 carrer *Pere*

Racions de 200 grams — Total — grams — TOTAL
 quilos — grams

MES DE NOVENBRE

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31					

AJUNTAMENT DE SEGARRA DE GAIÀ

Tarja de racionament diari de PA **515**

Cap de família *Josep Lluís*
 carrer *J. Hernandez* n.º **100**

Racions de 400 grams — Total — grams — TOTAL
 Racions de 600 grams **2** Total — grams — quilos — grams

MES DE JULIOL

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31					

N.º **492**

Tarja de racionament de carn i tocino

MES Desembre	MES Desembre	MES Desembre	MES Desembre
CARN	TOCINO	CARN	TOCINO
Dia _____ grams _____	Dia _____ grams _____	Dia _____ grams _____	Dia _____ grams _____
CARN	TOCINO	CARN	
Dia _____ grams _____	Dia 24 grams 270	Dia _____ grams _____	
CARN	TOCINO	CARN	
Dia _____ grams _____	Dia 20 grams 1900	Dia _____ grams _____	
CARN	TOCINO	CARN	
Dia _____ grams _____	Dia 13 grams 380	Dia _____ grams _____	
CARN	TOCINO	CARN	
Dia _____ grams _____	Dia 6 grams 110	Dia _____ grams _____	

Biblioteca

Es potencià la biblioteca de la *Segarra de Gaià* dins de les possibilitats d'aquells moments. El seu bibliotecari, en Josep Moix Marimon, féu que s'incrementessin els volums en dipòsit deixant els llibres particulars i adquirint-ne de nous de qualitat en quant al seu contingut i facilitant i fomentant la seva lectura a tot el poble. Es salvaren tots els llibres incautats i fins i tot bíblies de gran valor que desaparegueren després de la guerra (54). En 1936 hi havien 794 llibres i en 1938 eren 5.000 els llibres que hi havia de fons (55).

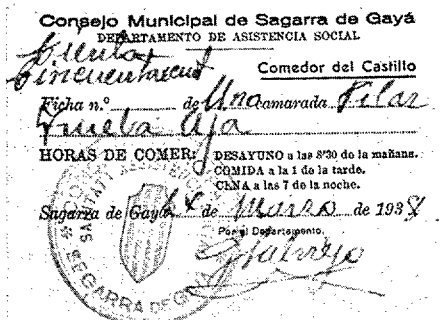
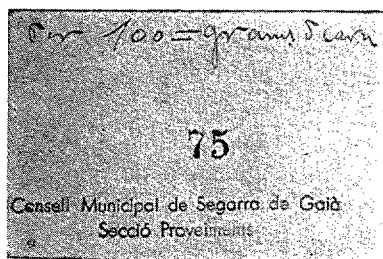
Refugiats

La nostra vila, que fou una de les poblacions que recollí refugiats procedents de les zones amenaçades per les forces Nacionals, organitzà un servei de menjador al castell, regentat per les Sres. Miret i Manquet junt amb un delegat d'ells, el Sr. J. Salvaviejo, que a finals de la guerra també fou carter, els quals es cuidaven d'administrar el dit servei.

El nombre de refugiats a finals de 1937 era de 175 que provenien la majoria de Madrid i arribaren a la vila el 29-11-1936. El 19 de juliol de 1938 eren 420 els refugiats, el 6 d'octubre 423, el 7 de novembre del mateix any eren 431, i el 8 de gener de 1939 eren 444.

CONSELL MUNICIPAL DE SEGARRA DE GAIÀ

SERVEI DE REFUGIATS

(54) Foren incautades les biblioteques dels preveres Antoni Reguant, Deogràcies Martí, i dels veïns: Josep Governa, vídua d'en Josep Martí, i la d'en Ramon Roset, segons informe del 13-2-1939 fet per l'ajuntament i lliurat al cap militar de la Vila (A.M.).

(55) A.M. doc.).

El 24 de juny de 1938, 112 dels refugiats eren infants de menys de 6 anys, i 59 de 8 a 14 anys (56).

L'Ajuntament popular de la nostra vila no va poder suportar tants refugiats, doncs era una feixuga càrrega, i en l'acta del 10-11-1938 acordà suprimir totes les despeses dels refugiats. La guerra ja arribava al seu final.

A primers de 1938 s'envià un carregament de farina i aliments als assetjats a Madrid.

Persecucions

En aquest apartat s'ha de dir que s'incautaren locals socials, terres, cases i es féu tancar algun bar. També es molestà força gent i foren assassinats alguns sacerdots, però també cal dir-ho, es salvà al pare Josep que es trobava a la nostra vila quan esclatà la guerra, gràcies al batlle Joan Segura Cantarell. També s'expulsà les germanes Carmelites de l'ensenyança però també és cert que les germanes de la mateixa orde de la Vetlla continuaren a la nostra vila exercint la tasca d'infermeres, cobrant de l'Ajuntament (57).

Alguns membres de l'Ajuntament també intercediren pels cinc condemnats a mort.

Administració del racionament de pa

Durant el curs de la guerra, aquesta vila agrícola fou de les que tingueren pa durant tot el temps com es pot apreciar en les següents xifres:

El 18 de novembre de 1938, la vila disposava de 318.000 kg. de blat equivalents a 2.544 sacs de farina de 100 kg. Es necessitaven 3.623 racions diàries de pa per a la gent de la vila i 327 per als de les rodalies.

Es tenia previst que fins el 31 de desembre es gastarien 536 sacs de farina pels de la vila i 60 pels de les rodalies. La resta de sacs, que eren 1.948, repartits fins el 15 de juliol de l'any sobre, tocaven a 291 gr. per persona.

El blat convertit en farina perdia el 25% i la farina en pa augmentava en un 23%.

(56) Fitxer que conté tot el moviment i detalls dels refugiats (A.M.).

(57) Rebut del que cobraven, firmat per la responsable (monja) Asumpta Martí; que junt amb altres dues cobraven cinc pessetes diàries cadascuna (A.M.).

D'aquestes xifres exposades es pot deduir que l'administració en aquest cas cobrí les necessitats de la vila amb molt bon encert (58).

Salvaguarda d'obres d'art

Si bé es cremaren totes les imatges i altars barrocs dels temples de la vila, i s'enderrocà la capella de Sta. Coloma i bona part de la fàbrica del convent de Bell-lloc, foren salvades la portalada romànica i el sarcòfag d'aquest darrer, com també el magnífic retaule de Sant Llorenç (s. XIV) i el tresor de la parròquia (59).

Ajudes a perseguits (60)

Jaume Ramon Ferrer ajudà un rector de Sta. Coloma (desconec més detalls).

Miquel Bergadà Martí durant els primers dies de la guerra tingué amagat el rector d'Aguiló, en Josep M. Creus Sirvent, fins que l'agafaren i l'assassinaren.

Ramon Roig Huguet ajudà al rector Bonaventura Puigsech.

A Joan Segura i Cantarell, batlle en els primers moments de la guerra se li deu la salvació del Padre José.

Josep M. Balcells tingué amagats durant un temps en el pis de Barcelona els sacerdots fills de la vila mossèn Esteve Farrés i Puig i mossèn Jaume Padró.

ELS SINDICATS DURANT LA GUERRA

Rabassaires i Sindicat Agrícola

No he pogut esbrinar exactament quina relació tenien aquestes dues entitats o si eren una de sola amb diferents funcions; de fet les dues tenien diferents juntes directives però el local de les dues era el mateix lloc del carrer Major.

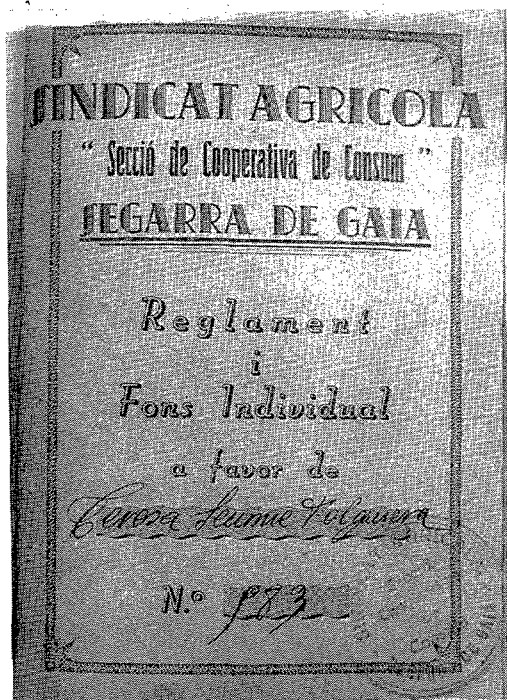
El paral·lelisme era doncs patent i sembla ser que els Rabassaires tenien al seu càrrec el sindicat Agrícola i en ell una Cooperativa de

(58) (A.M. doc.) vegi's *Curiositats Numismàtiques*, làmines 13, 14 i 15.

(59) Davant la portada de Sta. Maria de Bell-lloc i el retaule de St. Llorenç (s. XIV) de la Parroquial es feren unes parets per a la seva salvaguarda. El sarcòfag d'alabastre (s. XIV) de Sta. Maria de Bell-lloc fou traslladat a Barcelona i les joies de la Parroquial també es salvaren. D'aquests fets en consten esporàdiques notícies a l'(A.M.).

(60) Dades recollides oralment, també vegi's apendix núm. XIII i XVI a *Apunts...* op. cit.

Consum que repartia, com la de la C.N.T., unes targetes als seus afiliats en les quals es veuen dotze apartats de diversos proveïments (61).

Doc. de Ramon Roman Seuma

Aquesta entitat, la Col·lectivitat Sindical Agrícola, col·lectivitzà 194 jornals i mig de terra que donaven treball a 46 homes de 16 a 60 anys. La terra expropiada era dels propietaris Eduard Brufau, Josep Governa, Antoni Moix, Albert Lavila, Josep Ferrer, Joan Mullerat, Josepa Pomés, Joan Corsellas, Josep Ibáñez, Ramon Balcells, Josep Mullerat, Francesc Martí, Daniel Vallbona, Vda. Joan Governa, Vda. Mulet, Vda. Magí Domingo.

Les terres es trobaven en les següents partides del terme:

L'Aumella, Creueta, Fontanals, Mèdol, Moriscot, La Cabana, Parellada, Torrent de Claret, Pedregal, Doberies, Plana del Senyor, Pla del Félix, Gubià, Mas d'en Xup, Camí de Savallà, La Canela, Bastorra i Canaleta (62).

(61) Vegi's treball citat *Curiositats Numismàtiques...*, làmines 16 i 16 a.

(62) Fitxes (A.M.).

En nom de la Col·lectivitat de treballadors
 de terra i agència, hem rebut del Consell
 Municipal d'agència vila, la quantitat de
 mil sis-cents, cinquanta tres ptes. Cin-
 quanta cts. en concepte de peses sense in-
 terès i remite poble a la liquidació de les
 collites d'enyany, que la quantitat es des-
 tinada al pagament d'adobs a la casa Cirs de
 Barcelona.

Ar. 658.574

Segarra de Gaià 15 febrer 1939.

Joan Solà Jaume Pírol

C.N.T.

Aquesta organització sindical no fou mai C.N.T.-F.A.I. sinó C.N.T.-A.I.T. A finals de la guerra hi hagué un intent de formar les joventuts llibertàries (F.A.I.), però no crec que arribessin a funcionar (63).

Cooperativa de Consum NUM 83
 Secció ROBA

Venda a Jaume Pírol

Metres		Ptes.	Cts.
<u>2 1/2</u>	<u>Cherries</u>	<u>20</u>	
	<u>ROBA</u>		
	<u>7 Broche</u>	<u>50</u>	

Segarra de Gaià de 12 de Març de 1938

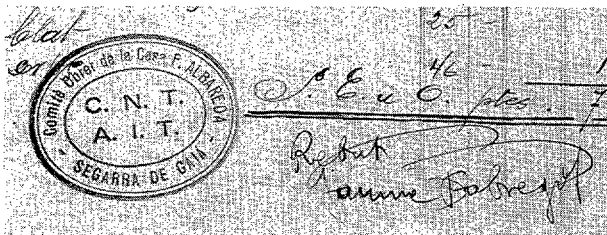
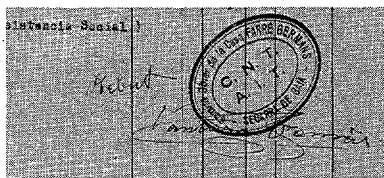
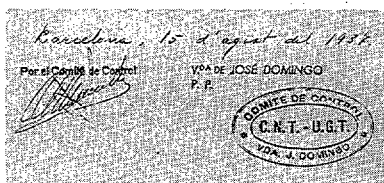
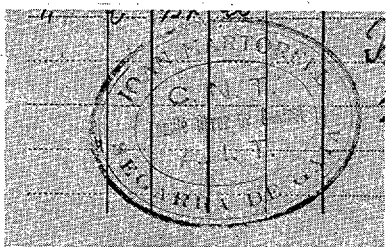
(63) (A.M. doc.).

Fins l'any 1934 tenien el local sindical de la plaça Major (racó del bar Montserrat). Després d'aquesta data, s'instal·laren en el pati del Castell que, acabada la guerra, fou seu de la Falange.

Al començar la guerra incautaren el Centre Democràtic Català (casal) on instal·laren les seves oficines. El cine continuà funcionant com "Espectacles Públics C.N.T." (64).

Sembla ésser que el funcionament de la C.N.T., era d'un secretari per cada ram i un secretari general que fou Joaquin Rosell Carol. Els secretaris dels quals tenim coneixença són: el de l'Art Tèxtil, Fabril i annexos (65) i el de la Construcció. Un dels secretaris d'aquest últim ram fou en Josep Solé Niubó (66). Altres rams que també funcionaren foren els relacionats amb la pagesia, absorbits en gran part pels Rabassaires.

Col·lectivitzaren les vuit fàbriques tèxtils i dues farineres de la vila, les quals funcionaren regularment durant tota la guerra. Hi posaren comitès de control (67).

(64) Vegi's fotografia de programa de cine a *Apunts...* op. cit., p. 15;

(65) *Ibidem* apèndix núm. V.

(66) (A.M. doc.).

(67) Vegi's l'apartat *Els Comitès de Control a les Indústries*, p. 273.

C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 0'05 N° 06975 <small>Es prepa que es guarda en ballesta</small>	C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 0'10 N° 03515
C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 0'25 N° 09879 <small>Es prepa que es guarda en ballesta</small>	C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 0'50 N° 01225
C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 0'50 N° 09663 <small>Es prepa que es guarda en ballesta</small>	C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 1'-- N° 02861
C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 1'-- N° 09261 <small>Es prepa que es guarda en ballesta</small>	C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 2'-- N° 04680
C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 5'-- N° 04771 <small>Es prepa que es guarda en ballesta</small>	C. N. T. Cooperativa de Consum A. I. T. Segarra de Gaià Ptes. 5'-- N° 00568

Cooperativa de Consum C. N. T.

NÚM. 413

Segarra de Gaià 5 de Octubre de 1937

Relació de la mercaderia VENUDA en aquesta data a Consell Municipal
d' aquesta

Quilos	N.º de bultos	Classe de mercaderia	Preu	IMPORT Ptes..	Cia.
		2,94 litres oli	4'80	141120	
 <i>Rebut</i> <i>Francesc Pujadas</i>					

La roba que produïen aquestes fàbriques la venien a la Cooperativa de Consum situada a la Plaça Pi i Margall —després 14 de gener— on hi tenien tota mena d'avituallaments (68).

Es van emetre dos tipus de bitllets de moneda per valor de 0,05, 0,10, 0,25, 0,50, 1, 2 i 5 ptes. (69).

La C.N.T. també col·lectivitzà 42 jornals de terra a les partides de terme de l'Aiguadolç, Moriscot, Codony, Els Clotets, Moscallona, Clot del Boter, Clot de la Masia, Corral del Martí, Plà de l'Àguila, Creu Trencada i Molí del Prous, totes elles als termes de Sta. Coloma, Llorac, Bellprat, Les Piles i Sta. Perpètua.

En dits 42 jornals hi treballaven 10 persones (70).

Segarra de Gaià - 1 AGO. 1937

COMITÈ DE MILÍCIES ANTIFEIXISTES DE DEFENSA CIUTADANA

Aquest comitè es creà arran de l'aixecament del general Franco contra el Govern establert. No està prou clar, però la composició sembla que era la següent: un cap, quatre membres d'Esquerra Republicana de Catalunya, quatre de la C.N.T., i tres de la Unió de Rabassaires (71), això fins el 16-10-1936 que entren els ajuntaments Populars formats igual que el Comitè.

El 26 de juliol de 1936 ja està organitzat el Comitè; és documentat fins el 13 d'octubre del mateix any. Sembla que, a més del Comitè, funcionaven unes Milícies que tingueren un mínim de 16 adherits, segons he pogut constatar amb documentació existent a l'Arxiu Municipal.

El primer document ve acreditat pels tামpons d'Unió de Rabas-

(68) Rebut (A.P.).

(69) Igual nota núm. 61, làmina 7.

(70) Fitxes (A.M.).

(71) Dades recollides oralment, facilitades per en Jaume Ninot Serra (batlle durant la guerra).

Sta. Coloma E. E. - 7-936

Ante: Man
 Pel Comité
 Jaume Ninot

Comité Antifeixista
 C.N.T.-E.R.C.
 Sta. Coloma de Queralt

1936

Comité antifeixista de Defensa Ciutadana

Santa Coloma de Queralt

S'autoritza el Sr. Portador de la present
 vet de Gerrogonza per far que puguent
 per tal que Bis pagament de tabacs
 6 de 1/10

Cotxe núm.

saïres, E.R.C. i Sindicat Únic de Treballadors A.I.T., reemplaçat aquest últim pel de la C.N.T. en els altres documents consultats (72).

Malauradament, per manca de l'esmenat llibre d'Actes de l'Ajuntament, no ho podem verificar.

CÀRRECS PÚBLICS 1936-1942 (73)

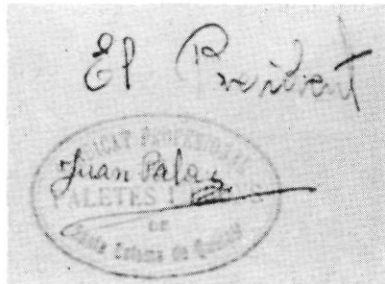
Cooperativa de paletes (1936) C.N.T.-A.I.T.

La junta estava formada per dos contractistes i dos paletes: Jo-

(72) Exercici de 1936, documents que van per setmanes des del 26 de juliol a l'1 d'octubre. En el primer es troba la signatura del batlle Joan Segura Cantarell i en els altres la de Jaume Ninot Serra. Són llistes de pagaments a les Milícies Antifeixistes (A.M.).

(73) Carta enviada a l'ajuntament informant de la formació de la Junta de dita Cooperativa (A.M.).

C. N. T. A. I. T.
Cooperativa de la Construcció
 Secció Paletes i Peons

sep Contesa (ex contractista), Josep Bergadà (ex contractista), Joan Palau Boladeras (paleta), Josep Puigjaner Carol (paleta).

Rabassaires (74)

Pere Palau Trull (president) 1938, Ramon Farré Goberna (secretari), Jeroni Casas Solà (conseller municipal), Jaume Piñol Oranias (conseller municipal), Valentí Civit Duch (conseller municipal), Benito Duceran Ferrer (conseller municipal).

SINDICAT AGRICOLA Núm. 1406
 Federació de Sindicats Agrícoles

Segarra de Gaià. 2^a de Juny de 1932

D. Concell Municipal Deu:

Mes	Dia	Balles	CONCEPTE	Prou	Pesseles	Ets.
Jun	20		1405 fura autuor		611	70
Juny	9	10	4p canvi	4480	25	
	12	1	arros	632		90
	16		2abo	5415	3	25
		1/2	4p suca	4657		110
		1	arros	632		90
			Total h. e. u. d.		648	95

48.95
 Rebut
 Chateau Rialp

(74) (LL.A.) (A.M. doc.). Vegi's també apèndix núm. XIX a *Apunts...* op. cit.

Sindicat Agrícola (75)

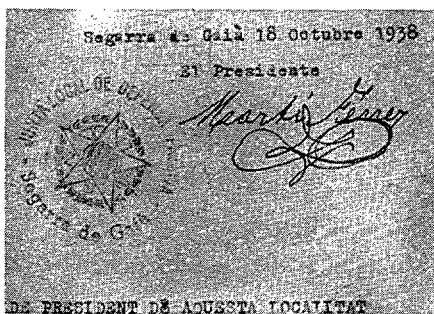
Joan Pontnou Segura (president), Josep Vallès Jordana (secretari), Salvador Bosch Gual (directiu), Mateu Rialp Duceran (directiu), Andreu Mas Orriach (comptable).

Comissió de control de Botiguers 20-1-1938 (76)

Consellers: Josep Solé Niubó, Marià Tomàs Bartolí, Joan Segura Roset, Francesc Segura Morera, Josep Sorribas Teixidor.

Junta local de defensa passiva 29-4-1938 (77)

President: Martí Farré Senserrich (E.R.C.), Josep Puigjaner Carol (C.N.T.), Joan Pontnou Segura (U.R.), Jaume Piñol Oranies (E.R.C.), Josep Orriach Martí (C.N.T.), Pere Orriach Briansó (U.R.).

Comissió del control de venda de tocino i be 10-11-1938 (78)

Consellers: Pasqual Graells Albareda, Benito Duceran Ferrer, Josep Rosell Carol.

Comissió del control del blat de les cases 24-11-1938 (79)

Consellers: Joan Veciana Soto, Benito Duceran Ferrer, Josep Rosell Carol.

C.N.T.-A.I.T. (Sindicato Unico de Trabajadores) (80)

Joaquim Rosell Carol (secretari general), Josep Solé Niubó (se-

(75) Idem i vegi's *Curiositats Numismàtiques...*, làmines 16 i 16 b.

(76) (LL.A.) 25-2-1937 a 22-12-1938 (A.M.).

(77) Idem.

(78) Idem.

(79) Idem.

(80) (A.M. doc.) (LL.A.).

C. N. T.

A. I. T.

Sindicato Unico de Trabajadores

Segarra de Gaià 7 de *Febrer* de 1937

cretari ram construcció i conseller), Magí Clarasó Ferré (batlle), Jordi Degràcia Terren (conseller), Antoni Riba Morera (conseller), Francesc Figueres Calvet (conseller), Josep Sorribas Teixidor (conseller), Joan Veciana Soto (conseller), Josep Puigjaner Carol (conseller), Pasqual Graells Albareda (conseller).

Centre republicà Esquerra Republicana de Catalunya

Aquesta entitat es presta a confusions ja que hi havia un paral·lisme entre dit Centre Republicà, abans Sociedad Cooperativa Obrera i l'Esquerra Republicana de Catalunya, aquesta exclusivament política.

Centre Republica

Abans a l'Esquerra Republicana de Catalunya
SEGARRA DE GAIÀ

Num. 1235

Consell Municipal de Segarra de Gaià
Departament de Sanitat i Assistència Social

Se'ns deu entregar a *Juan Ramis*

*des metres q' mesura de rupa
correuada i casa i tres d'altres
fructals i a unida
tot este Municipal*

Segarra de Gaià 14 de *maig* de 1937

PEL DEPARTAMENT
Antoni Riba

Imp. Lletres Segarra de Gaià

Secció de Proveïments
Segarra de Gaià

Num. 111

25 Entada *Requinta d'ajuntament* per l'adquisició de la rupa d'altres

dia 6 de <i>Juny</i>	8	Pla.	
25 de <i>Juny</i>	8	Pla.	200
dia 12 de <i>Set</i>	8	Pla.	
26 de <i>Juny</i>	8	Pla.	208
		Pla.	408
		Pla.	4168

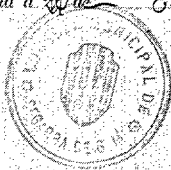
Segarra de Gaià 12 de *Juny* de 1937

Jordi Ramis

Consell Municipal de Segarra de Gaià

Hom autoritza a Pilar Lopez
per tal que pueda adquirir 2 l.
leche vaca diaria

Segarra de Gaià a 30 de ENERO del 1937

Per Consell,
Jorge de Gracia

Consell Municipal de Segarra de Gaià

Hom autoritza al vecinos de vi de la Llacuna
per tal que pueda hacer de una
canga de vi, per als companys refugiats

Segarra de Gaià a 28 de ENERO del 1937

Tutor dell
Ercintar y dot perlas

Per Consell,
Jorge de Gracia

Cooperativa de Consum C. N. T.

Núm. 23

Segarra de Gaià a 7 de Febrer de 1937

Relació de la mercaderia VENUDA en aquesta data a Consell Municipal
a Segarra

Quilos	N.º de Bales	Classe de mercaderia	Preu	IMPORT Ptes.	Cts.º
<u>275</u>	<u>1</u>	<u>Patates</u>	<u>55</u>	<u>15125</u>	
		<u>Hebut</u>			
		<u>Francesca Figueras</u>			

Centre Republicà (81)

Presidents 1935-1939: Pere Orriach Briansó, Joan Solà Padró, Joan Aymerich Vallès, Josep Rosell Carol, Celestí Roselló Iborra, Jacint Martí Pons.

Secretaris: Josep Balcells Alemany 1935, Jaume Fabregat, Anton Costa Auberni.

Esquerra Republicana (82)

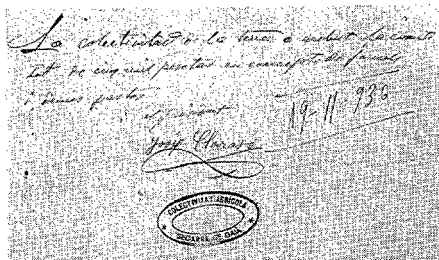
Batlles 1931-1938: Lluís Solà Padró, Josep Talavera Cadens, Joan Segura Cantarell, Jaume Ninot Serra.

Consellers 1937-1939: Jacint Martí Pons, Josep Rosell Carol, Josep Balcells Alemany, Joan Segura Roset, Josep Vallès Jordana, Francesc Segura Morera, Marià Tomàs Bartolí, Joan Solà Padró.

Col·lectivitat Agrícola (83)

(Dita també Col·lectivitat dels Treballadors de la Terra).

President: Josep Clarasó 19-11-36. Joan Solà, Jaume Piñol.

Col·lectivitat de Pintors (C.N.T.-A.I.T.) (84)

Un dels secretaris fou Magí Batlle.

Secretaris d'Ajuntament 1930-1940 (85)

Llorenç Bosch Rubió (1930-1937), Adolf Jubany Cortada (1937-1938), Manuel Bordas Soler (1938), Adolf Jubany Cortada (1938-1940).

(81) Idem; reglament de dit centre (A.P.) i recull oral.

(82) (L.L.A.) i diversa documentació del Jutjat que es troba a l'(A.M.).

(83) Carta (A.M.).

(84) Factura (A.M.).

(85) Igual nota núm. 80.

Junta repartimiento general de utilidades (86)

Junta: President: Eduard Brufau Estadella, Josep Pomés Lamich, Oscar Ferrer Munguet, Miquel Güell Martí, Antoni Bosch, Pau Dalmau.

Personal Administrador: Magí Solà Padró, Mateu Calzada, Silvà Roselló, Josep Martorell Borí, Antoni Sendra Roset, Josep Tarragó Parellada.

Jutge municipal 1936-1939 (87)

Joaquim Albi Duzola

Procurador del poble 1937 (88)

Marià Degracia Terren

Caps "Jefes" locals de "F.E.T. i de las J.O.N.S." (89)

Ricard Mullerat Soldevila (1939-1940), Josep Roca Ferré (1941), Xavier Mas Auberni (1941-1942), Josep Martorell Borí (1942-1949).

Tresorers: Josep Asbert Panadès, Ramon Roman Sauna (1939).
(Els afiliats a dita organització arribaren a ésser 183).

"Auxilio Social" (90)

Jesús Moix Franquesa (1941), Hortensia Vives Elias (1942).

(86) Acta 20-1-1940 (A.M.).

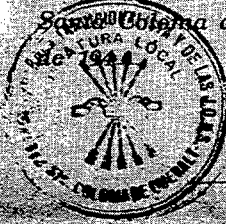
(87) (A.M. flg.).

(88) (A.M. flg.).

(89) Idem.

(90) Idem.

Sta. Coloma de Queralt, a 15 de *Junio*
Javier Mas

Sta. Coloma de Queralt a 3 de Agosto de
EL JEFE DE LA CASA COMARCAL
Guabarró
Martorell-

Sta. Coloma de Queralt a 2 de Agosto de
1.947.
EL SELEGADO SINDICAL COMARCAL
Juan Plaza

Sta. Coloma de Queralt a 9 de Agosto de
1.946.
EL JEFE DE LA CASA SINDICAL COMARCAL
Jose Bergada

Año de la Victoria -
[Signature]

Altres càrrecs de "F.E.T. i de las J.O.N.S." (91)

Joan Ferrer Queraltó (Cap de Milícies 1939), Ramon Roman Seuma (Delegat de propaganda 15-12-1939), Xavier Mas Auberni (Delegat d'Investigació i Informació 1940), Josep Martorell Borí (Inspector Comarcal), Josep Bergadà Castells (Delegat Sindicat), Josep Miquel Bernades (Secretari Local), Josep Pomés Pont (Jefe Sindical Comarcal), Josep Camins Freixes (Delegat de Propaganda), Conrad Ferrer Pomés (Delegat d'Informació), Jaume Corbella Piqué (Delegat d'"Educación y Descanso"), Joaquim Brufau Ferrer (Delegat d'"Excautivos" 12-6-1939), Magdalena Albareda (Delegada "Sección Femenina" 27-12-1939), Jordi Mundi (Delegat juvenil 23-3-1940).

Guardia de Franco – Centuria "La Segarra" (92)

Josep Roca Ferré (Jefe local), Jaume Plaza Morera (Lugar Teniente), Conrad Ferrer Pomés (Jefe Grupo 1.º), Josep M.ª Ferrer Pomés (Jefe Grupo 2.º), Joaquim Ametller Balcells (Jefe Grupo 3.º), Salvador Batet Valls (Jefe Grupo 4.º), Ciprià Soler Foix (Jefe Grupo 5.º), eren un total de 42 afiliats.

REFUGIATS A FRANÇA DURANT LA GUERRA (93)

Josep Mestre Bartolí (Landes), Anton Panadès Ciutat (Sept Fonds), Isidre Trullols Salat (94) (Melots), Pau Maxencs Llobet (95) (Sept Fonds), Miquel Calvet Sabaté (96) (Sept Fonds), Eusebi Tarragó Sendra (Sant Gipris, Pirineus Orientals), Jaume Carulla (Sant Gipris, Pirineus Orientals), Magí Talavera Requesens (Sant Gipris, Pirineus Orientals), Santiago Domènech Puigjaner (Sant Gipris, Pirineus Orientals).

(91) *Idem.*

(92) *Idem* (llista).

(93) (A.M. doc.).

(94) Passaren a l'exèrcit Nacional (A.M. doc.).

(95) *Idem.*

(96) *Idem.*

EMBOSCATS (97)

Ramon Atmatllé Balcells (Reemplaç 1934, temps emboscats: 18 mesos), Josep Roset Solà (Reemplaç 1935, temps emboscats: 18 mesos), Jaume Badia Soler (l'empresonaren), Ramon Duch Torrecasana, Josep Talavera Sendra (el pare empresonat), Martí Bosch Riera, Jaume Figueres Torres, Joan Llorach Bartolí (temps emboscats: 12 mesos), Francesc Albareda Llop, Mateu Foix Gassó, Joan Badia Pascual (l'empresonaren), Francesc Duch Esplugues, Josep Albareda Vives, Josep Junqué Rosich (Bellprat), Josep Cobos Romanas (Plasència).

DESERTORS DE L'EXÈRCIT REPUBLICÀ (98)

Magí Solé Recasens (es agafat i portat a Montblanc el 12-7-1937, portava arma), Josep Talavera Sendra (el 24-11-1937 ho comuniquen a Sta. Coloma), Ramon Bergadà Casas (el 2-11-1938 al passar-se és ferit), Lluís Padró Llenas (l'11-8-1938 es passà), Ramon Navarro Mirret (el 20-9-1937 es passà), Joaquim Amatller (es passà l'agost de 1937), Jaume Solà (es passà l'agost de 1937), Santiago Castells Pirelló (es passà l'agost de 1937).

JUTJATS PEL TRIBUNAL POPULAR (99)

Ramon Segura Puig, el 10-9-1937, 6 mesos de presó. Francesc Albareda Llop, el 10-9-1937, 6 mesos de presó.

També foren jutjats altres cinc el dia 24-12-1936 (vegi's la primera part d'aquest recull obra cit., p. 17). Un d'ells, en Daniel Vallbona Sanou, que fou després batlle de la vila, fou detingut els primers dies del mes d'agost de 1936. Fou reclòs a la presó de Montblanc, després al vaixell "Isla de Menorca" i finalment, i ja commutada la pena de mort per cadena perpètua, passà per diferents presons de Catalunya. Semblant sort tingueren els altres quatre: Eduard Brufau Estadella, Joaquim Brufau Ferrer, Josep Carreras Pon i Salvador Palau Costa.

(97) (A.M. doc.).

(98) Idem.

(99) Idem.

DETINGUTS I JUTJATS DESPRÉS DE LA GUERRA (100) (*)

Núm.	Sumari	Jutjat Militar	Sentència
1	Aymerich Vallés, Joan (101)		
2	Bartolí Esteve, Josep (102)	núm. 16	núm. 7 de Montblanc
3	Bartolí Segalà, Marià (103)	núm. 54	núm. 7 de Montblanc
4	Blanc Masip, Marcel·lí (104)		núm. 5 de Valls
5	Bosch Gual, Eloi (105)	núm. 302	núm. 5 de Valls
6	Bosch Rubió, Llorenç (106)	núm. 56	núm. 7 de Montblanc
7	Bosch Vidal, Anton (107)		
8	Calafell Fargas, Bonaventura (108)	núm. 28	núm. 7 de Montblanc
9	Casas Solà, Josep (109)		
10	Casas Solà, Jeroni (110)		
11	Castells Martí, Joan (111)		
12	Castells Sanahuja, Magí (112)	núm. 38	núm. 7 de Montblanc
13	Castells Vidal, Ramon (113)	núm. 38	núm. 7 de Montblanc
14	Civit Roselló, Ramon (114)		núm. 5 de Valls
15	Clarasó Bartolí, Josep (115)	núm. 86	núm. 7 de Montblanc
16	Cos Llorens, Anton (116)		Afusellat
17	Costa Auberni, Francesc (117)		Afusellat
18	Degràcia Terren, Marià (118)	núm. 85	núm. 7 de Montblanc
19	Domenech Llorach, Florenci (119)		
20	Domingo Gallard, Miquel (120)		
21	Duch Canela, Rafael (121)	núm. 143	núm. 7 de Montblanc
22	Gassol Domingo, Miquel (122)		núm. 1 de Tarragona
23	Gil Dolorès, Angel (123)	núm. 18	núm. 7 de Montblanc
24	Graells Albareda, Isidre (124)		
25	Ibañez Brufau, Ricard (125)	núm. 381	20 anys
26	Ibañez Llorac, Josep (126)		20 anys
27	Jordana Lamic, Anton (127)		
28	Llenas Castellà, Josep (128)		
29	Martí Pons, Jacint (129)	núm. 48	núm. 7 de Montblanc
30	Mateu Governa, Angel		núm. 7 de Montblanc
31	Moix Marimon, Josep (131)		núm. 7 de Montblanc
32	Morros Domenech, Josep (132)		30 anys
33	Nialet Vilà, Ramon (133)		
34	Oriach Briansó, Joan (134)	núm. 61	núm. 7 de Montblanc
35	Oriach Martí, Ramon (135)	núm. 61	núm. 7 de Montblanc
36	Palau Boladeras, Anton (136)		núm. 7 de Montblanc
37	Piñol Oranies, Jaume (137)	núm. 16	núm. 7 de Montblanc
38	Piñol Sanahuja, Anton (138)		12 anys
39	Piñol Veciana, Jaume (139)	núm. 69	núm. 7 de Montblanc
40	Pons Parellada, Ramon (140)	núm. 143	núm. 7 de Montblanc
41	Pontnou Segura, Joan (141)		núm. 7 de Montblanc
42	Ramon Pons, Josep	núm. 38	núm. 7 de Montblanc
43	Ramon Solé, Josep	núm. 38	núm. 7 de Montblanc
44	Segalà Just, Andreu		núm. 7 de Montblanc
45	Segalà Just, Joan (145)		núm. 7 de Montblanc

(100) Convocatòries de Judici i revisions de Judici de l'any 1940 (A.M. doc.). Els afusellats també consten en el llibre de Josep Solé Sabaté *La Repressió franquista a Catalunya 1938-1953, Catalunya sota el franquisme I*, Edicions 62, 1985, 616 pàg. (vegi's p.p. 412-415).

(*) En aquestes notes es troben les acusacions dels diversos detinguts. No vol dir, però, que totes les acusacions siguin certes, però així consten en les convocatòries de judici i en les revisions de 1940 (A.M. doc.).

Vegi's l'explicació de les notes 101 a 286 a partir de la pàgina 266.

46	Segura Canterell, Joan (146)			
47	Segura Morera, Francesc (147)	núm. 61	núm. 7 de Montblanc	
48	Sendra Orriach, Joan (148)		núm. 7 de Montblanc	
49	Solà Padró, Lluís (149)		núm. 7 de Montblanc	Afusellat
50	Solà Palau, Joan (150)		núm. 7 de Montblanc	
51	Solé Niubó, Josep (151)		núm. 7 de Montblanc	c. perpètua
52	Solé Rosell, Fèlix (152)	núm. 142	núm. 7 de Montblanc	
53	Sureda Roselló, Anton (153)	núm. 55	núm. 7 de Montblanc	Afusellat
54	Sureda Roselló, Ramon (154)			
55	Torrents Claria, Anton (155)			
56	Vallès Jordana, Josep (156)	núm. 18	núm. 7 de Montblanc	
57	Veciana Soto, Joan (157)	núm. 103	núm. 7 de Montblanc	Afusellat
58	Vergés Graells, Josep (158)		núm. 5 de Valls	
59	Vilà Esteve, Joan (159)	núm. 1.129	núm. 2	30 anys
60	Vilà Huguet, Josep (160)			
61	Vilà Sendra, Eduard (161)	núm. 143	núm. 7 de Montblanc	20 anys
62	Vilà Sendra, Josep (162)			
63	Vilanova Gassol, Jaume (163)		núm. 7 de Montblanc	
64	Gadin Carrel, Maria (164)			

MORTS DE SANTA COLOMA PER CAUSA DE LA GUERRA (165)

1) Morts al front per diverses causes (veïns de la Vila)

En aquest apartat presentem una llista que modifica i/o complementa la primera de 126 noms publicada en el primer treball, abans esmentat. Aquella primera relació fou recollida de fonts orals, les modificacions i afegits que hi trobareu ara s'han fet a partir de documents i altres fons orals. Es doncs, una llista bastant definitiva.

Núm.	Cognoms	Nom	Renom	Data naixement
1	Albareda Cardona	Nemesi Ramon	"Vicenç Cisteller"	1914 (166)
2	Albi Llaurador	Macià	"Serilo"	(167)
3	Amatller Anglès	Joan	"Nas Ratat"	20-V-1917 (168)
4	Amenós Solé	Jaume	"Ton de Canplassa"	7-XII-1919 (169)
5	Anguera Morera	Ramon	"Anguera"	15-V-1911 (170)
6	Auberni Niolet	Martí	"Martí Garrell"	19-VI-1916
7	Aumenara Florensa	Gabriel	"Japetes"	20-IV-1904 (171)
8	Aymerich Marimon	Ramon	"Manel de la Cirera"	8-I-1908 (172)
9	Balcells Alemany	Josep	"Mundons"	1904 (173)
10	Balcells Vidal	Marcel·lí	"Xoques de les Roques"	18-X-1912 (174)
11	Bartolí Balcells	Paulí	"Panellats"	26-IV-1920 (175)
12	Bosch Riera	Lluís	"Barber Nou"	18-III-1918 (176)
13	Calvet Sabaté	Domingo	"Mingo Calvet"	19-VI-1900 (177)
14	Camins Ramon	Josep	"Reietó"	16-XI-1908 (178)
15	Cardona Estany	Antoni		(179)
16	Carol Martí	Francesc	"Abaló de Rauric"	1903 (180)
17	Carol Prats	Magí	"Mero"	24-IV-1902 (181)
18	Civit Bonet	Joan	"Valentí Jueu"	2-III-1917 (182)
19	Civit Bonet	Valentí	"Valentí Jueu"	21-III-1914 (183)
20	Civit Duch	Ramon	"Pilar Jueu"	30-IV-1912 (184)

21	Companys Canals	Josep	"Narcís de Talavera"	1913 (185)
22	Duch Fusté	Ramon	"Ferrer de la Guàrdia	1917(186)
23	Ferrer Mercé	Ernest		1905 (187)
24	Ferrer Rosell	Josep	"Ganxet"	30-III-1918 (188)
25	Farríol Expòsit	Anton	"Masover del Requesens"	11-VI-1916 (189)
26	Figueres Borrell	Joan	"Gegant"	26-IV-1920 (190)
27	Figueres Miquel	Ramon	"Cara Tacada"	1-VI-1913 (191)
28	Figuerola Moles	Antoni		(192)
29	Gassol Andreu	Josep	"Miquel de la Masia"	15-VIII-1906 (193)
30	Jaume Bartolí	Josep	"Teuleria d'Aguló"	6-IV-1900 (194)
31	Jordana Piniella	Manuel	"Salve"	1912 (195)
32	Llorens Mensa	Vicenç	"Ros Fomer"	23-VII-1905 (196)
33	Llorach Parés	Josep		¿ (197)
34	Llopart Solé	Josep		¿ (198)
35	Marimon Padró	Robert	"Camparet"	15-III-1918 (199)
36	Marimon Puigjaner	Josep	"Vilà"	¿ (200)
37	Martí Niubó	Josep	"Arengader"	24-XI-1912 (201)
38	Miquel Bernades	Mateu	"Fonda Pàtria"	9-VIII-1904 (202)
39	Miquel Janer	Martí	"Janillo"	4-VI-1915 (203)
40	Miquel Torres	Josep	"Toca l'oro"	31-I-1918
41	Mulet Gual	Josep	"Sebastià Montargull"	13-IV-1920 (204)
42	Nadal Vilaseca	Josep	"Cucla Gran"	2-VII-1897 (205)
43	Noguera Tomàs	Santiago	"Sastreria Noguera"	28-III-1918 (206)
44	Oranies Iborra	Salvador	"Puig de la Plaça"	19-VI-1918 (207)
45	Orriach Martí	Josep	"Rosanes"	28-VI-1901
46	Piñol Corbella	Jaume	"Piñol Barber"	25-IX-1901 (208)
47	Pont Vilaplana	Josep	"Pont de la Pobla"	9-II-1904 (209)
48	Pont Vilaplana	Josep	"Pont de la Pobla"	13-IX-1906 (210)
49	Puig Bassa	Jaume		1894 (211)
50	Ramon Perelló	Josep	"Jep Mon"	¿ (212)
51	Raich Vidal	Josep		¿ (213)
52	Ravell Aribau	Ramon	"Niso de les Roques"	14-IV-1911 (214)
53	Rius Ferrer	Jaume	"Estevet de les Roques"	14-III-1916 (215)
54	Rosset Solà	Santiago	"Rosset del Codony"	1920
55	Segura Aymerich	Josep	"Segura de la Pobla"	10-IV-1916 (216)
56	Solà Camps	Jaume	"Torres de la Serra"	27-II-1916 (217)
57	Solé Vilanova	Josep	"Peret de Talavera"	16-II-1914 (218)
58	Sugrañes Caballé	Carles	"Pere Cabrer"	11-IV-1905 (219)
59	Tarragó Sendra	Josep	"Emilio Tarragó"	26-I-1918 (220)
60	Tomàs Clarasó	Josep	"Cartronet"	11-XII-1891 (221)
61	Tomàs Sendra	Joan	"Sisquet de Fiol"	1918 (222)
62	Torrents Veciana	Pere	"Tonet Torrent"	18-VIII-1914 (223)
63	Trull Parcerissas	Ramon	"Carnisser Nou"	1915 (224)

2) Fills de la Vila residents fora

64	Cortadellas Tomàs	Angel	"Peret de l'Hostal"	3-VIII-1907 (225)
65	Gual Llorach	Marià	"Moreno"	6-VIII-1907 (226)
66	Llorach Malgosa	Josep	"Salvador del Racó"	15-VI-1904 (227)
67	Marimon Vilà	Josep	"Casablanca"	29-X-1897 (228)
68	Martí Padró	Joan	"Martí"	1911 (229)
69	Miquel Bernis	Lluís	"Agustí Punto"	4-XII-1915 (230)
70	Mullerat Segura	Josep		¿ (231)
71	Mullerat Soldevila	Marià	"Ramon Mullerat"	24-III-1897
72	Piñol Carol	Josep		¿ (233)
73	Talavera Valls	Josep	"Cagando"	1911 (234)

3) Afusellats a Santa Coloma durant la Guerra

74	Domingo Esplugues	Pau	"Pere Pau"	10-XII-1888 (235)
75	Ferrando Mirando	Josep		(236)
76	Graells Albareda	Samuel	"Porta"	1-VII-1914 (237)
77	Ribera Miracles	Froilan		(238)
78	Tort Casellas	Vicenç	"Rata"	16-V-1880 (239)

4) Afusellats al front

79	Alemany Massip	Jaume	"Perpètua"	26-VI-1902 (240)
80	Calzada Sambola	Josep	"Xanxo"	18-VI-1915 (241)
81	Figueres Padró	Jaume	"Fontena"	25-VII-1913 (242)
82	Ninot Grimau	Jaume	"Cacauero"	26-XII-1909 (243)
83	Palau Sanahuja	Jaume	"Galo"	25-VII-1919 (244)
84	Rius Clària	Isidre	"Patala"	2-II-1906 (245)
85	Rosell Balcells	Pau	"Pau Trumfaire"	4-I-1912 (246)

5) Afusellats després de la Guerra

86	Bosch Gual	Salvador	"Benya"	25-III-1905 (247)
87	Calafell Fargas	Bonaventura	"Felip"	20-VII-1906 (248)
88	Clarasó Bartolí	Josep	"Masover Andreu Cirera"	1903 (249)
89	Cos Llorens	Anton	"d' Aguiló"	1876 (250)
90	Solà Padró	Lluís		1891 (251)
91	Sureda Roselló	Anton	"Tambor"	14-IX-1910 (252)
92	Veciana Soto	Joan	"Corretja"	11-VIII-1888 (253)

6) Morts a causa dels bombardeigs d'un i altre bàndol

93	Asbert Móra	Ramon	"Trompet"	8-XII-1890 (254)
94	Padró Roca	Josep	"Ros Maco"	1890 aprox. (255)
95	Rosario Bonaventura	Dolors	"Francisco Gros"	1865 (256)
96	Ferrer Rosario	Elisa	"Francisco Gros"	1906 (257)
97	Martí Ferrer	Montserrat	"Francisco Gros"	1933 (258)

7) Sacerdots i Religiosos morts (fills de la Vila residents fora)

98	Farrés Valls	Pere	"Jaume Punto"	(259)
99	Palau Prats	Josep	"Mirabaix"	1-XII-1883 (260)
100	Palau Prats	Sadurní	"Mirabaix"	(261)
101	Vallbona Sanou	Juli		(262)
102	Vidal Balcells	Josep	"Pareres"	15-XII-1908 (263)
103	Tarragó Parellada	Joan	"Cisquet Cornet"	23-I-1919 (264)
104	Montcusí Castells	Josep	"Touets"	18-III-1914 (265)

8) Sacerdots i religiosos morts (nats fora i residents a la Vila)

105	Creus Sirvent	Josep M.	Prvte. d' Aguiló	(266)
106	Martí Bofarull	Deogràcies	Prvte. de Sta. Coloma	10-IX-1889 (267)
107	Puigsech Pla	Bonaventura	Prvte. de Sta. Coloma	(268)
108	Reguant Badia	Antoni	Prvte. de Sta. Coloma	22-X-1892 (269)
109	Vilarubí	Josep	Prvte. de Sta. Coloma	(270)

IN MEMORIAM

als Sacerdots i Religiosos màrtirs, en el XXV Aniversari de la seva mort

Rmd. Mn. Deogràcies Martí i Bofarull

Mestre del Col·legi de S. Josep
Nat. 10-I-1887 f. 9-IX-1956

Rmd. Mn. Antoni Reguant i Badia

Mestre del Col·legi de S. Josep
Nat. 22-X-1892 f. 9-IX-1956

Rmd. Mn. Bonaventura Puigsech i Pla

Beneficiat d'aquesta Parroquia
Nat. 28-X-1879 f. 7-IX-1956

Rmd. Mn. Pere Farrés i Valls

Xantre de la Catedral de Tarragona
Nat. 10-V-1920 f. 25-VIII-1956

Rmd. Mn. Josep Palau i Prats

Sagristà major de l'Església de Berlem de Barcelona
Nat. 1-XII-1885 f. 13-VII-1956

Josep Vidal i Balcells

Germa dels Missioners de I. C. M.
Nat. 2-III-1910 f. 23-VIII-1956

Juli Vallbona i Sanon

Germa Màrtir
Nat. 9-VII-1880 f. 29-VII-1956

Satori Palau i Prats

Germa Màrtir
Nat. 5-IV-1888 f. 3-VII-1956

Josep Moncusi i Castells

Seminarista Teològic
Nat. 17-III-1914 f. 13-VIII-1956

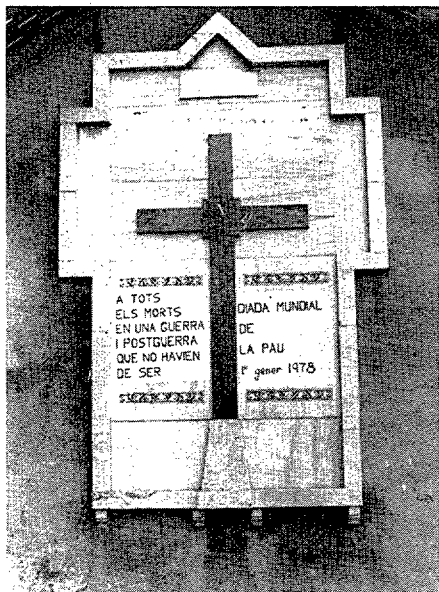
El Rmd. Sr. Arxiprest i la Comissió d'ex-alumnes del Col·legi de Sant Josep, us supliquen, per Ells, una pietosa recordança i l'assistència al solemne acte Funeràl, que tindrà lloc en l'Església Arxiprestal, el dia 28 del present mes, a les 9'30 del vespre.

En serà celebrant l'ex-alumne Rmd. Mn. Jaume Padró, Pev.

Dirà l'oració fúnebre l'ex-alumne Rmd. Dr. Andreu Roca, Pev.

La Comissió

Santa Coloma de Queralt, Setembre del 1961.

Servo de Dios **JOSÉ VIDAL BALSSELLS**
Estudiante Claretiano

9) Morts per manipular explosius després de la guerra

110	Oranies Poblet	Jaume	"Pubill Negret"	21-VI-1883
111	Saperas Rius	Ramon	"Manquet"	;

10) Morts a l'exili per causa de la guerra

112	Andreu Jordana	Amadeu	"Mariangela"	(271)
113	Carol	Maria	"Mare del Roio"	(272)
114	Clarasó Ferrés	Magí	"Salvet"	(273)
115	Farré Senserrich	Martí	"Xoliu"	(274)
116	Gassó	Maria	"Menescalet"	(275)
117	Gassó Jordana	Joan	"Menescalet"	(276)
118	Miret Civit	Josep	"Ignasi"	6-I-1894 (277)
119	Niubó Corbella	Baldomer	"Niubó"	
120	Oliva Tallo	Francesc	"Pubill Masgarreta"	(278)
121	Ortega Palenciano	Baldomer		(279)
122	Ortega Palenciano	Isabel		
123	Piñol Oranies	Jaume	"Centret"	(280)
124	Puig	Jaume		(281)
125	Puigjaner Carol	Josep	"Roio"	(282)
126	Riba Morera	Antoni	"Gili"	(283)
127	Roca Claramunt	Miquel	"Tarrallo"	
128	Sendra Farré	Josep		(284)
129	Tomàs Bartolí	Marià	"Cotero"	(285)
130	Vilanova Gassol	Miquel	"Venerando"	(286)

(101) Pagès, casat.

(102) Acusat d'ésser d'esquerres i conserge del Sindicat Agrícola "Unió de Rabassaires" (edat 43 anys i casat).

(103) Pagès, casat. Era de cal "Calet" i tenia 34 anys. Nascut el 12-4-1906.

(104) Xofer, solter, cal "Blanquet". Nat el 12-12-1905.

(105) Acusat d'ésser d'esquerres i, durant la guerra, de vendre llibres marxistes. Considerat perillós pel *Glorioso Movimiento Nacional*. Era de cal "Benya". Fou afusellat. També se l'acusà d'insultar el rector de Rauric dient-li que era un paràsit de la societat i que si volia menjar havia de treballar.

(106) Fou el secretari de l'ajuntament als inicis de la guerra fins el 26-11-1937, data en la qual dimiteix.

(107) Era de la lleva de 1937. Fou reclòs a la presó de Pilats (Tarragona), fou alliberat el setembre de 1940.

(108) Acusat de propagandista del Front Popular, relacionat amb el comitè local i sospitós d'haver participat en l'incendi de l'Església, és també acusat de llogar-se ell mateix sota amenaces a la fàbrica de Josep Ferrer Munguet. Tenia 33 anys i estava casat. Va ésser afusellat.

(109) Pagès, acusat d'ésser d'esquerra i d'haver tingut algú càrrec en el Sindicat Agrícola adherit a la Unió de Rabassaires. Era de cal "Festa".

(110) Pagès, casat, era de cal "Festa" estigué tancat a Barcelona.

(111) En les revisions de 1940 fou acusat de voluntari de l'exèrcit roig al cos de tren, d'ésser propagandista i de participar en les el·leccions de 1936, de ser amic de tots els presos polítics i cunyat d'un d'ells, i de ser directiu de la C.N.T., cosa que no és certa.

(112) Tenia 58 anys i se li féu judici el segon trimestre de 1939.

(113) Tenia 17 anys i se li féu judici el segon trimestre de 1939.

(114) Pagès, casat, de "Cal Esteve d'Ollers" acusat d'antecedents tèrbols, amic de membres del Comitè i sospitós d'haver participat en l'incendi de l'església.

(115) Pagès de 35 anys, natural de Sta. Perpètua, és acusat de tenir antecedents no massa clars i mala reputació. Fou afusellat.

(116) Era l'aguatzil d'Aguiló i fou acusat de participar en la mort del rector de dit poble, cosa que és totalment falsa. Fou afusellat.

(117) Acusat per la denúncia que li féu un veí de la vila, el qual després és retractà; sortí al poc temps de la presó. Era recader i casat.

(118) Esquilador, solter de "Cal Esquilet" de 34 anys. Es indultat el 31-1-1947.

(119) Fou agafat a Saragossa en un batalló de treballadors, era de la lleva de 1938.

(120) Estigué tancat a Pilats (Tarragona), era de la lleva de 1937.

(121) Comença a complir condemna de 20 anys a la Model de Barcelona, però el deixaren abans. Era de la lleva de 1937.

(122) És jutjat a Tarragona el 12 de novembre de 1940; disfrutava de llibertat provisional amb permís per conduir i poder-se absentar del poble. El 13-3-1941 el comandant jutge de Tarragona demana al Batlle Daniel Vallbona, que li enviï nous testimonis ja que dels 6 que ha vist, tant sols en Ricard Mullerat Soldevila manté les acusacions que se li feren, i els altres —segons sembla— no es "volien comprometre". Era de la lleva de 1937. En les revisions de judici de 1940, la Falange envia un informe al jutge on entre d'altres coses se l'acusava de "Rojo extremista", de conduir camió del seu pare portant els incendiàries en les seves corrieres.

(123) Fou tinent de carrabiners i estigué tancat fins el 25-11-1941. Tenia 24 anys i era solter, natural de Cabra del Camp. Se l'acusà d'haver participat en la crema de l'Església de les Germanes Carmelites.

(124) Romangué tancat a la presó de Tarragona. Era de cal "Porta", pagès i casat.

(125) Era de la lleva de 1939. Complí els primers anys dels 20 que li imposaren a Torrelaguna (Madrid), però abans de complir-los fou indultat; en 1942 encara hi era. En les revisions de 1940 acusat per l'ajuntament d'ésser voluntari de la C.N.T. i desertor de l'exèrcit "rojo", i, abans de la guerra, d'haver atracat una farmàcia de Barcelona.

(126) Acusat de cremar l'Església i d'haver-se donat mort al rector essent ell batlle pedani del lloc d'Aguiló. Fou avalat per tres veïns d'Aguiló al·legant que intercedí davant el comitè de Sta. Coloma per la denúncia que es féu de quatre veïns de dit poble. Salvà les imatges de la capella de St. Vicenç.

(127) De cal "Salva", era casat i fou agutzil. Fou objecte d'un expedient de depuració com a empleat municipal. Estigué tancat a Tarragona.

(128) Complí condemna a Gimeno de la Frontera (Cádiz). Era de la lleva de 1940.

(129) Acusat d'ésser el president del Centre Republicà, delegat comarcal del Sindicat "Cinto Molins" de "Rabassaires", conseller i de la col·lectivitat de Terres. Pagès i casat.

(131) "Sastre Martinet". Sastre i casat. Se l'acusà d'haver estat el cap de la biblioteca i de la Junta d'Ensenyança i d'inculcar la doctrina marxista. Fou una víctima més ja que salvà de la crema nombrosos llibres religiosos d'inestimable valor que acabada la guerra algú va fer desaparèixer. En "recompensa" li varen imposar 30 anys de presidi. Fou però alliberat a finals de 1940 en unes revisions que hi hagué.

(132) Fou acusat d'ésser pèrit per salvar les obres d'art de la vila i per estar en contacte amb el Comitè. Una altra acusació era la següent: Al fer el servei i ésser destinat al comissariat de propaganda féu un discurs per ràdio amb insults al exèrcit de la Dictadura d'en Primo de Rivera i alabà l'Exèrcit "Rojo" i les llibertats republicanes. També se l'acusà d'haver-li trobat una emisora a casa seva i d'haver fet el projecte i dibuix de l'"estàtua del Sembador" que es col·locà en plena Guerra a la plaça Major.

(133) Aquest individu estigué reclòs a Aguallana, que segurament era un camp de concentració.

(134) "Cal Rosanes", pagès i casat, complí condemna a la presó de Pilats de Tarragona i fou acusat d'ésser element destacat d'esquerres i conseller de l'ajuntament (al juny de 1943 encara era a la presó).

(135) "Cal Rosanes", pagès i casat. Complí condemna a la presó de Pilats de Tarragona, acusat de propagandista i d'entusiasta de les idees marxistes.

(136) "Ton Galo", paleta, solter. Acusat de pertànyer a la C.N.T. Voluntari de l'exèrcit "rojo" i possible participant en les colles que incendiaren les esglésies de la vila.

(137) Acusat de pertànyer al Front Popular, d'ésser un "matón" de tenir càrrec a la col·lectivitat de Tarrés, encarregat de les requisites de maquinària agrícola de gent de dretes, i de guardar la clau de l'Església que servia de magatzem de la col·lectivitat. Per últim, de cultivar terra requisada a Juan Mullerat Soldevila (tenia 57 anys).

(138) Era de la lleva de 1937, fou voluntari i oficial Republicà. Complia 12 anys de condemna a la Provincial de Tarragona, quan va ésser indultat.

(139) "Ros Piñol" de 25 anys, pagès. El confongueren amb un parent seu que es deia igual.

(140) Era de la lleva de 1937. Complia 20 anys de condemna a la Model de Barcelona però fou indultat abans.

(141) "Cal Drapets" pagès i casat.

(145) "Moncaire", estava complint condemna a Cuèllar i el deixaren anar l'agost de 1941.

(146) "Sirera", fou el primer batlle durant la guerra, i salvà la vida del pare José. En la desfeta Republicana passà a França i tornà a entrar per Irún. Fou internat en el camp de concentració de San Pedro de Cardena (Burgos), on fou avalat per dit pare José. Les autoritats "Nacionals" de la vila, no ho van veure amb gaire bons ulls.

(147) L'acusaren d'haver estat tinent d'alcalde durant la guerra; d'haver estat membre de la C.N.T. i de la Col·lectivitat de la terra i d'ésser persona molt temible. El juny de 1943 encara estava empresonat.

(148) Fou acusat d'ésser home d'esquerres, haver format part de la C.N.T. i de participar en les patrulles incendiàries que destruïren les esglésies. Era de la lleva de 1937.

(149) Fou un dels millors batlles que ha tingut aquest poble i actuà de 1931 a 1934, quan els fets d'octubre ja no exercia de batlle. A l'esclatar la guerra, treballava al veí poble de Sarra. Acabada la guerra, se l'acusà de dirigent local i fou afusellat. Fou una altra víctima innocent la venjança d'una sola persona amb la col·laboració d'altres.

(150) "Sant Jaume", pagès, casat. En 1943 encara hi era.

(151) "Pep de la Tona" paleta, solter, fou president del Ram de la Construcció de la C.N.T. i Conseller d'Assistència Social. Se l'acusà de tota classe de malifetes, com de pertanyer al Comitè, càrrec que en la primera reunió no acceptà. Tanmateix se l'acusà de participar en la crema i saqueig de les esglésies, fets on tampoc participà perquè no estava d'acord amb la violència i la destrucció. Tot i amb això fou condemnat a cadena perpètua. Fou alliberat, però, l'any 1943.

(152) A l'acabar la guerra tenia 33 anys.

(153) Acusat de pertànyer al Front Popular i a les Juventuts Llibertàries i de tenir ideals marxistes, d'ésser voluntari de l'exèrcit "rojo", de fer guàrdies en temps de la revolució i sospitós d'haver format part del grup que incendià l'església. Fou condemnat a mort. Era de cal "Tambor" i tenia 28 anys. Havia escrit diversos articles de caire anarquista al diari vallenc *Acció Sindical*.

(154) En 1949 continuava tancat, sembla que per pertanyer als "Maquis".

(155) Se l'acusà d'ésser milicià, de pertanyer a la C.N.T. i d'ajudar al Comitè en la crema d'esglésies. Era de la lleva de 1937 i sembla ser que a finals de 1939 estava amagat a Barcelona.

(156) Se'l jutjà per ser de l'ajuntament en el període de guerra.

(157) Es desconeix l'acusació per la qual el condemnaren a mort. Era de la C.N.T.

(160) Era de la lleva de 1939. Al març de 1940 estava internat al Batalló de Treballadors núm. 150.

(161) De la lleva de 1939, en les revisions de judici de 1940 la Falange l'acusà de "rojo" i voluntari de l'exèrcit.

(162) Al març de 1940 estava reclòs en un camp de concentració. Era de la lleva de 1940.

(163) Fou acusat de pertànyer a la C.N.T., de formar part d'un grup de Milicians que foren el terror de la comarca, destruint i cremant esglésies i fent registres domiciliaris, i d'ésser voluntari de l'exèrcit "Rojo". En les revisions de 1940 fou reacusat insistentment per l'ajuntament de la vila, que va recórrer a les màximes autoritats provincials perquè no fos deixat en llibertat; tan sols van lograr que el desterressin a 50 km. de la població.

(164) Maria Gadin era súbdita italiana que regentava el bar Mundial de la Vila. Acabada la guerra, l'ajuntament informà al cònsul italià que era dona de mala fama que regentava un cafè de mala nota (o sia una casa de prostitució) i era amiga íntima del "monstre", el "Gili", que va cometre els assassinats de la gent de Sta. Coloma, per tot això havia d'ésser jutjada per un tribunal militar.

(165) (A.M. doc.) Excepte la de Llorac que la informació ha estat oral.

(166) Mestre, solter.

(167) Va desaparèixer durant la guerra.

(168) 24 anys, pagès; mor el 26-V-1938 al front de Terol.

- (169) Pagès, solter, domiciliat a Aguiló. Afusellat a Sora pels marroquins en lliurar-se junt amb altres set el dia 7-2-1939.
- (170) Pagès, solter; mor de tifus en un hospital de Barcelona.
- (171) Nat a Conesa, residia a Santa Coloma.
- (172) Nat a la Cirera, municipi de Llorac; residia a Santa Coloma i va morir a Reus.
- (173) De la Unió de Rabassaires i membre del Comitè Antifeixista. Mort a Reus.
- (174) Pagès, solter. Afusellat pels republicans de Madrid.
- (175) Pagès, solter.
- (176) Forner, solter. Mor a Anglesola el març de 1938.
- (177) Jornaler, casat.
- (178) Paleta, casat. Mor al front de l'Ebre l'1-11-1938.
- (179) Nat a Aguiló (municipi). Mor en un camp de concentració a Saragossa.
- (180) Mor el 1938.
- (181) Xofer, solter. Estava molt delicat de salut. Hom creu que fou afusellat al front, prop d'Ulldemolins, el 4-1-1939.
- (182) Pagès, solter. Mor prop d'Utrillas (Terol) l'11-6-1937. Fou la primera víctima en combat de la vila.
- (183) Mor prop de la Seu d'Urgell el 6-7-1938.
- (184) Fill il·legítim.
- (185) Era nat a Talavera. Hom creu que fou afusellat al front.
- (186) Ferrer, solter.
- (187) Mor l'any 1934.
- (188) Pagès, solter.
- (189) Pagès, solter. Fill adoptat per Isidre Cardona Estany (municipi).
- (190) Impressor, solter.
- (191) Pagès, solter.
- (192) Mor el 24-2-1939 de bronconeumonia a Torrero (Saragossa).
- (193) Pagès, casat. Nat a Talavera.
- (194) Pagès, casat; domiciliat a Aguiló (municipi). Mor en un bombardeig a les Borges Blanques (Garrigues) el gener de 1939.
- (195) Mor al front de Terol el 12-5-1938, als 26 anys.
- (196) Forner, casat. Es creu que fou afusellat al front.
- (197) Afusellat als 43 anys. Era parent del "Peret dels ous" (Pere de Llorac).
- (198) Va morir a Portvendres (Vallespir) el 25-2-1939.
- (199) Pagès, solter.
- (200) Mor després de la guerra —a causa d'ella— per malaltia.
- (201) Paleta, solter.
- (202) Solter.
- (203) Pagès, solter. Mor al front de l'Ebre el 12-10-1938. Tenia 25 anys i el seu cadàver fou abandonat.
- (204) Pagès, solter. Mor al front de l'Ebre el 9-9-1938 als 18 anys.
- (205) Pagès, casat. Hom creu que fou afusellat al front prop d'Artesa de Segre.
- (206) Sastre, solter. Nat a Rocafort de Queralt. Es creu que fou afusellat al front.
- (207) Pagès, solter.
- (208) Casat.
- (209) Pagès (municipi). No confondre'l amb son cosí d'identics nom i cognoms.
- (210) Mor al front de l'Ebre el 4-11-1938.
- (211) Nat a Veciana i resident a Aguiló (municipi). Morí en un vaixell hospital a Portvendres (Vallespir) el 7-2-1939 als 45 anys.
- (212) El van fer desaparèixer per malfactor a Ciutadilla el 26-8-1936.
- (213) D' Aguiló (municipi). Mor a causa de la guerra.
- (214) Pagès, solter. Provenia del municipi veí d'Argensola. Morí al front d'Aragó.
- (215) Pagès, solter.
- (216) Pagès, solter.
- (217) Pagès, solter. El trobaren mort al bosc prop de casa seva on s'havia amagat.
- (218) Pagès, solter.
- (219) Jornaler, casat.

- (220) Forner, solter. Mor el 26-1-1937 de malaltia contreta per causa de la guerra.
- (221) Pagès, casat.
- (222) Era nat a Fiol i resident a Santa Coloma. Morí d'un impacte de bala explosiva a València.
- (223) Paleta, solter.
- (224) Nat a Sant Guim i resident a Santa Coloma.
- (225) Vivia a Sant Cugat del Vallès i morí a Barcelona.
- (226) Mor a Tous.
- (227) Mor a Barcelona.
- (228) El detingueren els milicians i el mataren el 17-XI-1936 a Montcada..
- (229) Morí a Barcelona, on residia, en un bombardeig.
- (230) Mort a Barcelona.
- (231) Mort a Arbeca, on residia.
- (232) Mort a Olot.
- (233) Residia a Barcelona on feia de forner. Desaparegué al front.
- (234) Residia a les Piles.
- (235) Casat. Fou afusellat pel Comitè de Santa Coloma. No està clar si el mataren el 18 de maig o de juny. Vegeu Luí CLIMENT, *Rojos en Tarragona y su provincia*, pág. 222, núm 887.
- (236) Era refugiat a la vila. Ibidem, pág. 222, núm. 888. Morí el 18-5-1937.
- (237) Solter. Ibidem, núm. 890. No està massa clara la data de la seva mort, tant pot ser el 19-IV com el 30-III de 1937.
- (238) Refugiat a la vila. Ibidem núm. 899. Mort el 18-IV-1937.
- (239) Casat. Ibidem, núm. 900. Mort el 18-IV-1937.
- (240) Recader, casat. Mor a la Granadella on vivia el 28-XII-1938. Ibidem, núm. 883.
- (241) Mestre, solter. Mor el 18-IX-1937 a Mediana (Osca) en intentar passar-se a l'altre bàndol. Ibidem, núm. 885.
- (242) Paleta, solter. Ibidem, núm. 889.
- (243) Mestre, casat. Afusellat pels milicians al quilòmetre 5 del trencall de Chelsa (Osca) el 12-III-1938. Ibidem, núm. 895.
- (244) Pagès, solter. Mort a Puerto Mijalro.
- (245) Paleta, casat. Nat a Talavera i resident a la vila. Fou mort al front de l'Ebre en una disputa entre membres de l'U.G.T. i la F.A.I.
- (246) Ferrer, solter. Mort a Vicién (Osca) el 22-X-1937. En Luí CLIMENT op. cit. apareix amb el núm. 884 amb els cognoms invertits.
- (247) Vivia a Pira, fou afusellat a Tarragona.
- (248) Tèxtil, casat. Afusellat a Tarragona. Era membre del Comitè Antifeixista.
- (249) Pagès, casat. Tresorer del Centre Republicà, era de la Unió de Rabassaires, i membre del Comitè Antifeixista. Fou afusellat a Tarragona.
- (250) Casat. Fou afusellat a Tarragona en ser acusat d'haver participat directament en la mort del rector del seu poble —Aguiló—, mossèn Josep M. Creus Sirvent. He pogut constatar que no hi va tenir absolutament res a veure.
- (251) Casat, escriptent. Fou afusellat a Tarragona. L'única acusació certa de les que fou objecte fou la d'haver estat batlle de la vila l'any 1934. Després no va tenir cap càrrec polític que el pogués comprometre. Es un cas típic de venjança personal per part d'un convilatà que l'acusà.
- (252) Solter, afusellat a Tarragona.
- (253) Casat, membre de la C.N.T.
- (254) Casat, empleat a la Caixa de Pensions, moria davant mateix a la vorera, en un bombardeig.
- (256) Mare, filla i néta morien en esclatar un obús que havia entrat per la xemeneia de casa.
- (257) Idem.
- (258) Idem.
- (259) Capellà, xantre de la catedral de Tarragona.
- (260) Capellà, morí en anar a recollir el Santíssim a la parròquia de Betlem de Barcelona, de la qual era sacristà major.
- (261) Marista del convent de Bellpuig de les Avellanes. Mor allí mateix.
- (262) Marista d'un col·legi de Badalona. Mor a la presó de Sant Eloi de Barcelona.

(263) Missioner a Solsona. Vegeu L. CLIMENT, op. cit. núm. 901. Mor el 27-VIII-1936. En aquesta mort hi intervingué el Comitè de Santa Coloma.

(264) Seminarista.

(265) Seminarista. Vegeu L. CLIMENT, op. cit. núm. 893. Mor a Horta de Sant Joan el 18-VIII-1936.

(266) Sacerdot, mort pel Comitè d'Igualada prop d'Aguiló el 9-IX-1936.

(267) Sacerdot, nat a Savallà del Comtat. Mort prop de Conesa el 9-IX-1936.

(268) Sacerdot, mort prop de Miralles el 7-IX-1936.

(269) Sacerdot, mort prop de Conesa el 9-IX-1936.

(270) Sacerdot, nat a Pontils. Mort prop de Miralles el 7-IX-1936.

(271) Se suicidà a França tirant-se d'una finestra de dalt-baix. Havia estat membre del Comitè Antifeixista.

(272) Mort a França.

(273) Mort al camp de concentració de Gusen (França), el 24-IX-1941. Havia estat l'últim batlle republicà de la vila.

(274) Mort a França.

(275) Mort a França.

(276) Mort a França.

(277) Mort a França.

(278) Mort a França.

(279) Mort a Perpinyà (Rosselló). Era procedent d'Escueña (Conca).

(280) Casat, fou conseller per la Unió de Rabassaires. Mort a França per les emanacions d'un braser quan tenia 36 anys.

(281) Mort a França.

(282) Mort a França.

(283) Era afiliat a la C.N.T. i membre del Comitè Antifeixista.

(284) Mort al camp de concentració de Gusen (França) el 8-XI-1941.

(285) Mort al camp de concentració de Gusen (França). Era membre del Comitè Antifeixista.

(286) Mort a França de malaltia contreta en la guerra.

REPUBLICANS MORTS A LA BATALLA DE STA. COLOMA (GENER 1939) (287)

Tinc notícies orals de quatre republicans morts que els mateixos pagesos colgaren de terra, i de Joan Guilera Respall que era de la 11.na Divisió de Líster i fill de Vilafranca. Aquestes són les escasses i úniques referències que he pogut recollir.

INCAUTACIONS 1936-1939 (288)

23-11-1936 Propietats de: Teresa Tomàs Riba, Martí Prous.

31-7-1937 Propietats de: Vicenç Albareda, Josefa Segalà.

Albert Lavila. El cos de tren Republicà li incautà un local i el telèfon.

Ricard Mullerat Soldevila. També li fou incautat un local i el telèfon per la Secció de Sanitat de la 16.na divisió.

(287) Carta d'un familiar dirigida a l'Ajuntament (A.M.).

(288) (A.M. doc.).

Josep Marimon Vilà. Li col·lectivitzaren el comerç de grans i adobs.

Josep Marimon Gomà. A principis de 1937 li incautaren les finques de la seva propietat.

També foren incautats els locals següents: el Casal per la C.N.T., l'Estrella pel Centre Republicà, el Casal, el bar de Xavier Mas que ocupà la Junta de Defensa Pasiva, el local del Centre Catòlic, on es volia fer un col·legi, i alguna casa com cal Martí.

REQUISA DE VEHICLES (289)

Segons una llista de vehicles que es donen de baixa l'any 1939 hi consten vehicles com a robats. Cal pensar que algun d'ells fou requisat i que els altres, per diverses circumstàncies d'aquells moments, desaparegueren. Són els següents:

CAMIONS			
Titular	Marca	Matrícula	Fou robat
Josep Marimon Gomà	Chevrolet	B - 61355	20-10-1936
Francisco Costa	Ford	B - 48464	4-1-1939
Jaume Mestre Compte	Ford	B - 62439	8-8-1937
Jaume Mestre Compte	Chevrolet	B - 51303	8-8-1937
Magí Albi Llaurador	G.M.C.	T - 4799	23-8-1937
Francesc Conejo Polo	Ford	T - 4401	14-18-1937
Francesc Gassol Andreu	Diamond	T - 5035	10-10-1937
Ramon Benante Gabarnet	Ford	T - 3811	16-9-1938
Eduard Pont Vivó	Sarrabea	T - 3848	12-5-1938
Joan Boladeras Castells	Stewart	T - 4925	16-3-1937
Josep Palau Orga	Stewart	B - 62609	12-9-1937
Joan Martorell Franquesa	Ford	L - 4010	19-8-1937
Jaume Alemany i Timoteo Galindo	Stewart	T - 4667	24-11-1937
Amadeu Santacana Compte	Ford	B - 37517	6-1-1938
Amadeu Santacana Compte	Chevrolet	T - 4759	6-1-1938
Ramon Talaverà Recasens	Diamond	T - 4853	27-12-1937

(289) Llista de vehicles que es donen de baixa el 1939 (A.M.).

TURISMES

Joan Mullerat Soldevila	Renault	T - 5243	12-9-1937
Ernest Ferrer Marcé	Ford	B - 55849	10-4-1938
Ramon Orga Orga	D.G.	T - 4483	5-11-1937
Magí Casajoanes Mulet	Fiat	T - 4732	22-7-1936
Josep Sugrañes Caballé	Rugbi	L - 1891	7-3-1938
Mateu Abelló Carulla ⁽²⁹⁰⁾	Citroen	B - 50579	10-7-1938
Ricard Ibañez Brufau	Citroen	B - 49996	12-6-1937
Eusebi Conillera Jaume	Fiat	T - 2349	17-8-1938
Eduard Brufau Estalella	Fiat	T - 1590	24-7-1936
Joan Pont Gassol	Ford	B - 60780	11-3-1937

ELS COMITÈS DE CONTROL A LES INDÚSTRIES 1936-1939 ⁽²⁹¹⁾

Les diverses indústries on funcionà algun Comitè de Control, que he trobat documentades són:

Fàbrica de Harinas, Cereales y Abonos de Francesc Albareda. Fàbrica de Teixits Ferrer Germans. Fàbrica de Teixits Eusebi Ferrer. Fàbrica de Cintes Josep Pomés. Fàbrica de Teixits Joaquim Lavila Domingo. Fàbrica de filats J. Ferrer Munguet. Fàbrica de ciment Josep Martorell Bori.

EXPEDIENTS DE DEPURACIÓ ALS EMPLÈATS MUNICIPALS 1939-1940 ⁽²⁹²⁾

Acta 24-8-1939

“Vista la circular n.º 188 de l'Ex. Sr. Governador Civil de la Província, se acuerda incoar a cada uno de los funcionarios Municipales el correspondiente expediente de depuración y que se oficie a F.E.T. y de las J.O.N.S. a fin de que facilite los informes necesarios”.

Acta 14-9-1939. No tenint responsabilitat, poden seguir en el càrrec: Miquel Nonell Gibert, Tomàs Abad Arós, Joan Valls Badia, Josep Ballester Garriga.

(290) Vegeu l'apèndix IX del meu primer treball *Apunts...* abans citat.

(291) Vegeu *Depuracions a la indústria tèxtil*, p. 275 i doc. a la p. 248.

(292) (Ll. A.) 20-I-1939 al 25-X-1940.

Acta 19-9-1939. Al ser satisfactoris els expedients de depuració, poden seguir en el càrrec: Josep Sanahuja Capdevila (enterrador), Santiago Mundi Barceló (metge), Joan Mullerat Soldevila (metge), Manuel Sabaté Carol (farmacèutic).

Acta 26-9-1939. Pot seguir en el seu càrrec, vist l'expedient: Ricard Ferrer Combeller (enginyer).

Acta 28-9-1939. L'encarregat de l'escombrador municipal Hermenegild Bartolí Esteve:

“queda destituido porque la actuación político-social del expedimentado no se ajusta de modo alguno en relación al Glorioso Movimiento Nacional”.

Acta 2-10-1939. Al secretari Llorens Bosch Rubió:

“se le incoa el oportuno expediente de depuración quedando cesante inmediatamente de empleo y sueldo”.

Acta 23-11-1939. Queden lliures de responsabilitats: Joan Marimon Puigianer (aux. secretari), Josep Gassó Llorens (serenó).

Acta 31-12-1939:

“El Ayuntamiento acuerda exigir las consiguientes responsabilidades a todos los firmantes de las actas de destitución de funcionarios durante la dominación roja y concederles un plazo prudencial al objeto de que hagan efectivas las cantidades equivalentes a los haberes que dichos funcionarios dejaron de percibir, reservándose la corporación el derecho a exigir en su día las demás responsabilidades”.

Acta 3-2-1940

“Teniendo en cuenta la infinidad de actas de documentos hallados en el archivo de este Ayuntamiento, que comprometen de gran manera la actuación del que había sido secretario durante el periodo Rojo Lorenzo Bosch Rubió, por acuerdo unánime de todos los concejales se aprueba pasar el tanto de culpa al auditor de guerra a Tarragona ya que a juicio del Consistorio y tribunal de Responsabilidades actuaba como principal asesor del Comité Revolucionario”.

Acta 9-3-1940

“Se acuerda destituir a los ex funcionarios Municipales Isidro

Graells Albareda, sereno, y Antonio Jordana Lamich, alguacil, con pérdida de todos los derechos incluso los de carácter pasivo por ser desafectos al nuevo régimen y hallarse ambos procesados”.

Acta 5-10-1940

“Examinado expediente instruido a D.ª Engracia Borrás Febrer, matrona de Asistencia pública domiciliaria del Ayuntamiento de Sta. Coloma de Queralt, con el fin de depurar su actuación Social y Política en aplicación a la ley 10-2-1939”.

“Este ministerio ha tenido a bien disponer la sanción de inhabilitación para el desempeño de puesto de mando o confianza y postergación durante un año sin que esta resolución perjudique la situación administrativa de la interesada”.

Acta 9-11-1940. En aquesta data, el Ministeri d'Agricultura imposa al Veterinari Joan Roset Roset les següents sancions:

“Traslado forzoso con prohibición de solicitar cargos vacantes durante 5 años, inhabilitación para el desempeño de puestos de mando y confianza por diez años, postergación en el escalafón por cinco años y suspensión de empleo y sueldo durante un mes” (293).

Acta 29-11-1940. El batlle comunica al “jefe provincial de F.E.T. y de las J.O.N.S.” que els dos funcionaris municipals que no estaven afiliats a dita organització han estat invitats i se'ls ha fet veure l'inel·ludible obligació que tenien d'estar afiliats a F.E.T. i de les J.O.N.S.

DEPURACIONES A LA INDÚSTRIA TÈXTIL EN 1939 (294)

Acabada la guerra, s'inicien les depuracions a les fàbriques de la vila. Afecten tots aquells obrers o obreres que es significaren per ser d'idees esquerranes o per haver pertangut als comitès de Control que funcionaven durant la guerra.

Fàbrica de Josep Pomés: Dolors Riba Ferré.

Fàbrica de Joaquim Lavila: Antònia Niubó Corbella, Ramona Gual Tomàs, Maria Brunet Calvet, Mercè Figueres Torres.

Fàbrica de J. Ferrer Munguet: Anton Riba Morera “Gili”, Bonaventura Calafell Fargas “Felip”, Pasqual Graells Albareda, Cresència Sendra Cristià.

(293) Carta del “Servicio Provincial de Ganaderia” de Tarragona núm. 1075 de 19-II-40.

(294) Informe de cadascuna de les fàbriques que els fou demanat per l'Ajuntament.

Fàbrica de Ferrer Hnos.: Sadurní Pons Trilla, Coloma Mateu Govern, Crescència Torras Clarasó, Maria Barrufet Cortadellas, Teresa Solé Gual, Pilar Civit Duch, Magdalena Briansó Gener, Maria Ferrer Solé, Colombrina Riba Ferrer, Concepció Custodi Soterias, Pilar Blanch Masip, Encarnació Gassó Rosell, Montserrat Trullols Benet, Teresa Compte Vidal, Maria Orriach Solé, Rosa Albi Vidal.

Fàbrica d'Eusebi Ferrer: Francesc Ciurana Domingo, Joan Veciana Soto, Rosa Bacardí Riba, Ramona Bacardí Aymerich, Rosa Farré Marimon, Maria Genovès Mestres, Mercè Mateu Almenara, Maria Sugrañes Caballé, Magdalena Sugrañes Caballé, Anna Vergés Graells, Rosa Aymerich Busquets, Flora Federico Ramon, Teresa Borràs Montcusí, Marianna Piñol Carol, Ramona Aubia Asbert.

Fàbrica de Josep Domingo: Francesca Solé Rosell, Trinitat Santacana Compte, Maria Segura Mateu, Rosa Compte Riba, Generosa Auberni Tarrida, Antònia Sureda Mestres, Lourdes Roca Mensa, Angela Alemany Segalà, Maria Clarasó Ninot.

INTERVENCIÓ DE BÉNS 1939-1940 (295)

Són intervinguts els béns dels encartats i pròfugs: Amadeu Andreu Jordana, Martí Ferrer Senserrich, Jaume Ninot Serra.

REQUISSES 1939-1940 (296)

Les següents requisés fetes per les autoritats després de la guerra consten totes com a gènere abandonat per l'exèrcit "rojo".

De la casa de Jeroni Casas al carrer de les Carnisseries, 181 kg. d'ordi i 628 kg. de cibada.

A la de Joan Orriach al carrer 1.º de Abril, 377 kg. d'ordi i 870 de cibada.

A la de Ramon Segura al carrer d'en Mariano Miralles 209 kg. d'ordi i 460 kg. de cibada.

De la casa de Jaume Piñol del carrer Major, 424 kg. de cibada i del Sindicat Agrícola dels Rabassaires i Col·lectivitat Agrícola, 2.483 kg. d'adobs, 10 kg. d'escaiola, 1.600 kg. de blat, 43 kg. d'ametlles i 277 kg. d'erp.

(295) (Of.) dirigit al Jutjat (A.M.).

(296) *Cuaderno del Capataz n.º 2740*, Ministerio de Agricultura, Servicio Nacional de Reforma Económica y Social de la Tierra, Recuperación Agrícola (A.M.).

Valors requisats

Civada	767 kg. a	46 ptes. els 100 kg.	459,82
Ordi	2.388 kg. a	50 ptes. els 100 kg.	194
Blat	1.600 kg. a	50 ptes. els 100 kg.	800
Escaiola	10 kg. a	100 ptes. els 100 kg.	10
Adobs químics	2.483 kg. a	35 ptes. els 100 kg.	969,05
Erp	2.777 kg. a	45 ptes. els 100 kg.	124,65
TOTAL			3.557,52 ptes.

28-5-1940. Per ordre del Governador queden dissoltes les societats recreatives La Estrella i l'Associació Colomina i passen a "La Obra de Educación y Descanso" amb una comissió formada per Batlle "Jefe Local de F.E.T. i de las J.O.N.S." i el delegat d'"Educación y Descanso" (297).

MULTES 1939-1941 (298)

Joan Roca Sendra "*por no haber aceptado con pretextos fútiles el emblema de Auxilio Social*" 500 ptes. de multa el 23-1-1941.

Joan Farrés Puig: per elaboració clandestina de pastes per escudella, 300 ptes. de multa el 13-4-1941.

A Francesc Gassol Andreu per circulació clandestina d'ordi 3.000 ptes. L'any 1939, per no complir les normatives vigents, són multats els industrials següents:

Ferrer Germans	200 ptes. de multa
Eusebi Ferrer	100 ptes. de multa
J. Ferrer Munguet	25 ptes. de multa
J. Ferrer Munguet	75 ptes. de multa
Ferrer Germans	50 ptes. de multa
Joaquim Lavila	50 ptes. de multa
Oscar Ferrer Munguet	200 ptes. de multa

Per depuració de llet són multats els següents comerciants:

Pelegrí Enrich Claramunt	5% d'aigua	multa de 25 ptes.
Eduard Brufau Estadella	30% d'aigua	multa de 200 ptes.
Josep Trullols Ferrer	6% d'aigua	multa de 25 ptes.
Jaume Enrich Claramunt	20% d'aigua	multa de 125 ptes.

(297) (Of.) del Govern Civil de la Província (A.M.).

(298) (A.M. doc.) (L.I.A.).

També son multats amb 50 ptes. el batlle i secretari i a Genoveva Llorc Puig se li clausura la tenda de queviures per tres mesos i ha de pagar una multa, era el 10-12-1941.

ESTRAPERLO

El 24-5-1940 és multat per compra i venda clandestina de gra Ramon Carol Trull, amb 5.000 ptes.

L'Ajuntament intercedeix davant el Governador Civil, al seu favor:

“persona adicta al Régimen que no le correspondía una sanción tan severa”.

La multa la imposa el *Jefe Provincial del Servicio Nacional del Trigo*, i continua:

“El citado Antonio Badia Pasqual junto con Manuel Canela Bru-fau vecinos de esta villa, han realizado de estraperlo desde un tiempo a esta parte importantes y copiosos negocios, transportando a Barcelona camiones cargados de granos. Descubiertos por la Guardia Civil fueron multados por este gobierno Civil con la insignificante cantidad de 500 ptes. cada uno que al parecer de esta alcaldía no guardaba relación ni mucho menos con las extraordinarias cantidades de dinero ganado burlando la ley” “Creo sinceramente que la sanción de 5.000 ptes. impuestas a Ramon Carol corresponden a Manuel Canela e incluso si se quiere aumentadas ya que como he dicho antes Manuel Canela y Antonio Badia los dos conjuntamente han ganado incalculables cantidades de dinero” etc. (299).

Altre cas és el que denuncia l'Ajuntament al Govern Civil ja que, degut a l'escassetat de farratge, en bàndol del 20 de maig de 1940 l'Ajuntament prohibia la sortida de la vila de la més mínima quantitat de farratge. La denúncia segueix:

“haciendo caso omiso de esta tan importante disposición encaminada como todas a resolver en parte el problema de abastecimiento de la villa. Son denunciados los vecinos Juan Rafegas Bartolí (transportista) i Celestino Nadal Solé (comerciante) los cuales el día 22-5-1940 sacaron en un camión 2.000 kg. aprox. de esparceta, ignorándose a que pueblo fué destinada la mercancía”.

“Con referencia a Juan Rafegas creo un deber notificarle que es

(299) Còpia de carta dirigida al Govern Civil, data 17-VII-1940. (A.M.).

individuo constante de ideas izquierdistas y que siempre ha militado en partidos extremistas aprovechándose de todas las circunstancias. Antes del Glorioso Movimiento había atravesado necesarias situaciones económicas, pero en la actualidad debido a las múltiples estraperladas realizadas se le considera un hombre de floreciente capital, comprando recientemente una casa y patio valorado en unas 4.000 pts.” “esta alcaldía queda siempre de un sentido justiciero está dispuesta a llegar al total aniquilamiento de todos los saboteadores de la Villa”

i acaba demanant que se'ls imposi una multa de 300 a 500 pts. ja que en els articles venuts tenen un benefici d'un 400 per cent (300).

CONDECORACIONES (301)

Són condecorats amb la Creu Roja i medalla de Campanya l'Agost de 1939, per la 1.ª Bandera de Catalunya de la F.E.T. i de las J.O.N.S.: Josep M.ª Tarragó Parellada, Francesc Bosch Riera, Josep Roca Corbella.

REPRESSIÓ CONTRA L'IDIOMA (302)

El dia 3 d'agost de 1939 el Comandant Militar de Montblanc envia el següent ofici al batlle:

“Comprobado que por distintos sacerdotes de la Provincia, se continua la práctica de dirigirse a los fieles desde los púlpitos utilizando el idioma Catalán en contra de las reiteradas prohibiciones con la infracción de las mismas, y en evitación de los incidentes de orden público a que dichas infracciones pueden dar lugar, significo a Vd., que de no cortarse tal abuso me veré obligado a imponer fuertes multas amén de otras sanciones”

**IMPRESO HABILITADO TRANSITORIA-
MENTE PARA SU UTILIZACIÓN EN
LENGUA OFICIAL ESPAÑOLA.**

**Saludo a Franco
¡ARRIBA ESPAÑA!**

(300) Idem del 3-VI-1940 (A. M.).

(301) (of.) (A.M.)

(302) Idem.

18-4-1939. Per ordre del Govern Civil en el termini de 15 dies tots els tols dels carrers hauran d'ésser en l'idioma oficial, en cas contrari, els responsables seran multats severament (303).

22-12-1939. L'ajuntament comunica als propietaris de certs nínxols del cementiri que:

“habiendo en el nicho de su propiedad ornatos e inscripciones prohibidos dentro los postulados del Nuevo Estado... en el plazo de 8 días retirará de dicho cementario tales objetos y entregarlos al ayuntamiento para su depósito” (304).

23-11-1940. Andrés Castellón inspector en cap de la “Jefatura” de Tarragona autoritza la reapertura sol·licitada pel prevere Francesc Solà Serra per continuar fent classes a l'antic col·legi de St. Josep sempre i quan les classes no es donin en altra llengua que el castellà (305).

CENSURA CINEMATOGRAFICA (306)

A partir de l'u de novembre de 1939 no es podrà exhibir cap pel·lícula que no hagués passat per la *Junta Superior de la Censura Cinematográfica*. Igualment, no es podrà fer cap sessió de cinema si en el programa no hi va inclosa una pel·lícula documental de les filmades per la secció de Cinematografia del Ministeri de Governació.

El cine funcionà a Sta. Coloma de Queralt durant l'any de la Victòria, 1939. Constà oficialment com a cine “Victoria”.

ELS MAQUIS (307)

D'aquestes resistències clandestines conegudes amb el nom de “Maquis” poques dades en tenim. Només un fet que s'esdevingué el dia 27 d'octubre de 1944 en una pallissa prop de la masia de Rocamora a les contrades del Santuari de St. Magí de la Brufaganya. La Guàrdia Civil, prèviament alertada que allí s'amagaven els “Maquis”, els descobrí i es lliurà un tiroteig en el qual resultà mort el Guàrdia

(303) Bándol (A.M.).

(304) Circular que envia l'Ajuntament als interessats (A.M.).

(305) (Of.) de la “Jefatura de Enseñanza” (A.M.).

(306) (Of.) (A.M.).

(307) Recull oral i imprès per fer una col·lecta per a la vídua (A.P.).

Civil Pascual González Ruiz de 35 anys, natural de Herrín del Campo (Valladolid); deixà vídua i dos fills i fou enterrat al cementiri de la vila.

També morí en aquest fet un “maqui” que fou enterrat fora terra santa al cementiri de St. Magí de la Brufaganya. Uns altres tres foren fets presoners i ingressats a la presó de Tarragona, un d'ells el més jove (20 anys) es deia Sebastià i era fill de Tarragona. Un cinquè “maqui” va poder-se escapolir de l'enfrontament i posterior persecució. També se sap que el confident que alertà la Guàrdia Civil fou un veí d'aquelles contrades el qual descobrí la presència dels “maquis” per les petjades a la neu caiguda el dia anterior.

Una darrera referència és el comentari que he recollit d'un “maqui”, fill de Sta. Coloma (germà d'un que fou executat a Tarragona el 14-7-1939) i que, posteriorment agafat, fou empresonat i complí comdemna al menys fins l'any 1949.

Ayuntamiento
Santa Coloma de Queralt

Este Ayuntamiento creyendo interpretar los sentimientos de todos los buenos patriotas de esta Población, y Demarcación de este puesto de Guardia Civil, ha tenido por bien abrir una suscripción pública a favor de la viuda e hijos del matado Guardia segundo, Pascual González Ruiz (c. p. d.), muerto heroicamente en cumplimiento de su deber y en defensa de la Patria, encabezándola este Ayuntamiento con la cantidad de Mil pesetas, no dudando se secundará esa bondadosa como patriótica acción con el entusiasmo que requiere.

Santa Coloma de Queralt, 9 de Enero de 1945

El Alcalde

J. Martorell

“DIVISION AZUL”

Morí un tal Balcells, fill de la vila al front de Rússia, era voluntari de la “División Azul” (308).

(308) Dades orals.